

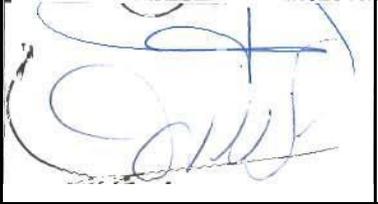
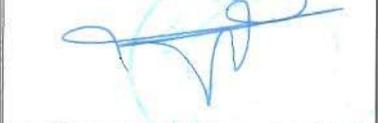
سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

گروه وسایل پرنده فوق سبک و آموزشی

« دستورالعمل اجرایی وسایل پرنده فوق سبک »

Ultra Light Aircraft Directives

	کارشناس فنی وسایل پرنده کارشناس فنی وسایل پرنده رئیس گروه هواپیمای فوق سبک و آموزشی	احد دائی گوزه کنانی مجتبی حیدرزاده مهدی براتلو	تهیه کنندگان
	مشاور معاون استاندارد پرواز معاون دفتر مهندسی و قابلیت پرواز رئیس کمیته فوق سبک و آموزشی	مجید اسماعیلی مصطفی اسکندر مجید فتحی نژاد	بررسی کننده
	مدیر کل دفتر مهندسی و قابلیت پرواز	مصطفی حقیقت جو	تأیید کنندگان
	معاون استاندارد پرواز	حسین حبیبی	
	معاون وزیر راه و شهرسازی و رئیس سازمان هواپیمایی کشوری	خلبان رضا نخجوانی	تصویب و ابلاغ جهت اجراء

ویرایش اول - مرداد ۱۳۹۰

First Edition- July 2011

- اصلاحیه های این دستورالعمل توسط سازمان هواپیمایی کشوری منتشر می شود.
- دارندگان این دستورالعمل باید اصلاحیه ها را انجام داده و سوابق آن را ثبت نمایند.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بنام خدا

مقدمه :

با استناد به بند ه ماده ۶ و ماده ۱۵ قانون سازمان هواپیمایی کشوری و آیین نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی که در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۵/۲۳ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱/۶۰۹۸ مورخ ۱۳۸۵/۳/۳۰ وزارت راه و ترابری که به استناد تبصره (۷) ماده (۵) اصلاحی قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۶۷ از سوی هیئت محترم دولت مصوب گردیده است، این دستورالعمل اجرائی تهیه و در اختیار بهره برداران قرار می گیرد. بر این اساس با توجه به ساختار تشکیلاتی سازمان هواپیمایی کشوری مصوب سال ۱۳۸۸، امور مربوط به وسایل پرنده فوق سبک به عهده گروه وسایل پرنده فوق سبک و آموزشی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز می باشد. در این ارتباط در راستای اشاعه فرهنگ هوانوردی و به منظور تعیین شرایط و نحوه فعالیت و رسیدگی به عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی ثبت و بهره برداری از وسایل پرنده در رده هوانوردی عمومی (General Aviation) بطور عام و نحوه فعالیت مؤسسات آموزشی، تفریحی، گردشگری هوایی، کارگاههای تعمیر و نگهداری، طراحی و ساخت و مونتاژ، مؤسسات خدمات خاص هوایی و نحوه صدور و تمدید انواع گواهینامه های فنی و عملیاتی و انجام آزمونهای علمی و عملی وسایل پرنده فوق سبک بطور خاص، این دستورالعمل به تأیید معاون وزیر راه و شهرسازی و ریاست سازمان هواپیمایی کشوری جهت اجرا قرار گرفت. الزامات پروازی و تعمیر و نگهداری وسایل پرنده در رده (General Aviation) تابع مقررات و دستورالعملهای جاری معاونت استاندارد پرواز می باشد، بدیهی است الزامات پروازی، ساخت، تولید و تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک تابع الزامات این دستورالعمل می باشد.

حیطه مسؤلیتها و تعهدات سازمان هواپیمائی کشوری مربوط به وسایل پرنده فوق سبک

سازمان هواپیمائی کشوری بنابر وظیفه ، از طریق ساماندهی ناوگان هوائی کشور و اعمال الزامات حاکمیتی برصنعت حمل و نقل هوائی با تدوین استانداردها و دستورالعملهای مربوطه در صدد است ، هماهنگی و یکنواختی انجام فعالیت در زمینه وسایل پرنده فوق سبک را فراهم نموده و تأمین بی خطری پرواز این وسایل پرنده را در کشور تعمیم دهد. در این راستا متقاضیان دریافت مجوز بهره برداری جهت امور آموزشی ، تفریحی ، عملیاتی ، طراحی ، ساخت ، مونتاژ و تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک و یا دریافت گواهینامه های فنی و خلبانی ملزم به رعایت الزامات کارخانه سازنده خارجی یا داخلی مجاز ، همچنین رعایت دستورالعملهای اجرایی مصوب انجام فعالیتهای وسایل پرنده فوق سبک می باشند ، تا از صلاحیت لازم جهت اخذ Acceptance از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز برخوردار گردند.

روند ساخت و تولید و نحوه تعمیر و نگهداری و صدور مجوز جهت اشخاص یا مؤسسات در این بخش بگونه ای است که علیرغم تخصیص علامت ثبت و تابعیت جهت وسایل پرنده فوق سبک ، دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز گواهینامه ای دال بر برخورداری وسایل پرنده فوق سبک از استانداردهای قابلیت پروازی (C.OF.A) صادر نمی کند و بهره برداران می توانند براساس الزامات کارخانه سازنده (داخلی- خارجی) و رعایت الزامات این دستورالعمل از وسایل پرنده فوق سبک استفاده نمایند. بدیهی است بدلیل نوع و شرایط خاص این وسایل پرنده کلیه مسؤلیتهای ناشی از استفاده عملیاتی از آنها بعهده شخص بهره بردار بوده و سازمان هواپیمائی کشوری صرفاً وظیفه مدیریت و ساماندهی این وسایل پرنده را بعهده داشته و مسؤلیتی در این قبال ندارد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	دستورالعمل اجرایی وسایل پرنده فوق سبک
۲	مقدمه
۳	حیطه مسئولیتهای سازمان
۴	اصلاحیه
۹	- بخش اول - تعاریف
۱۰	۱- سازمان
۱۰	۲- گروه وسایل پرنده فوق سبک و آموزشی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
۱۰	۳- دستورالعمل اجرایی کنترل، بازرسی، مراقبت و نظارت بر فعالیت وسایل پرنده فوق سبک
۱۰	۴- وسیله پرنده فوق سبک
۱۰	۵- گواهینامه خلبانی فوق سبک
۱۰	۶- گواهینامه خلبانی شخصی فوق سبک
۱۰	۷- گواهینامه خلبانی حمل ناظر تفریحی فوق سبک
۱۰	۸- دفترچه ثبت
۱۱	۹- گواهینامه ثبت و تابعیت
۱۱	۱۰- علامت ثبتی
۱۱	۱۱- گواهینامه ثبت موقت
۱۱	۱۲- معاینه فنی
۱۱	۱۳- پرواز آزمایشی
۱۱	۱۴- اجازه نامه صلاحیت پرواز
۱۱	۱۵- مؤسسات کارشناسی فنی هواپیما
۱۲	۱۶- آموزشگاه خلبانی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک
۱۲	۱۷- مؤسسه تفریحی و گردشگری (باشگاههای هوانوردی)
۱۲	۱۸- مؤسسه تعمیر و نگهداری و تأمین نیروی فنی و متخصص
۱۲	۱۹- مؤسسه ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- ۲۰- مؤسسه خدمات خاص هوایی ۱۲
- ۲۱- بیمه نامه ۱۲
- ۲۲- هواپیماهای شخصی ۱۳
- ۲۳- متقاضی ۱۳
- ۲۴- بهره بردار ۱۳
- ۲۵- مجوز ۱۳
- ۲۶- مرجع صدور هرگونه مجوز و تأییدیه ۱۳
- ۲۷- دفتر ثبت پرواز خلبانان و مربیان ۱۳
- ۲۸- دفترچه ثبت اطلاعات فنی هواپیمای فوق سبک ۱۳
- ۲۹- دفترچه ثبت پرواز و عملیات فنی روزانه ۱۳
- ۳۰- گواهینامه فنی انجام بازرسیهای دوره ای وسایل پرنده فوق سبک ۱۴
- ۳۱- تکنسین فنی وسایل پرنده فوق سبک ۱۴
- ۳۲- تکنسین مونتاژ و ساخت وسایل پرنده فوق سبک ۱۴
- ۳۳- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبان فوق سبک ۱۴
- ۳۴- همراه/ ناظر ۱۴
- ۳۵- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبان منتخب ۱۴
- ۳۶- گواهینامه با درجه (Rating) خلبانی آزمایشگر ، تست دانشجو ۱۴
- ۳۷- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبانی آزمایشگر ، چک هواپیما ۱۵
- ۳۸- استاد خلبان منتخب ۱۵
- ۳۹- خلبان آزمایشگر Check Pilot ۱۵
- ۴۰- خلبان آزمایشگر Test Pilot ۱۵
- ۴۱- گواهینامه مربیگری پرواز ۱۵
- ۴۲- مربی اجازه ۱۵
- ۴۳- اجازه نامه ۱۵
- ۴۴- صلاحیت پزشکی ۱۶
- ۴۵- دستورالعمل آموزشی (T.P.M) ۱۶
- ۴۶- دستورالعمل عملیاتی (S.O.P) ۱۶
- ۴۷- دستورالعمل اجرائی محلی فرودگاههای فوق سبک (L.O.P) ۱۶

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- بخش دوم** ۱۷
- ۴۸- شرح وظایف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز..... ۱۸
- بخش سوم** ۱۹
- ۴۹- شرایط عمومی متقاضیان تأسیس مؤسسات وسایل پرنده فوق سبک ۲۰
- ۵۰- شرایط اختصاصی اخذ موافقت اولیه ۲۰
- ۵۱- شرایط داوطلبان اشخاص حقوقی به شرح ۲۰
- ۵۲- مدارک لازم جهت متقاضیان تأسیس مؤسسات ۲۳
- بخش چهارم:** ۲۴
- شرایط اختصاصی..... ۲۵
- ۵۳- شرایط اختصاصی تأسیس و مؤسسات (آموزشگاه خلبانی با هواپیماهای)..... ۲۵
- ۵۴- شرایط اختصاصی تأسیس باشگاههای تفریحی ، گردشگری هوایی با هواپیماهای ۲۶
- ۵۵- شرایط اختصاصی تأسیس آموزشگاه پرواز با کایت..... ۲۶
- ۵۶- شرایط اختصاصی تأسیس آموزشگاه چتربازی ۲۷
- ۵۷- شرایط اختصاصی مؤسسات ساخت و پرواز هواپیماهای مدل ۲۸
- ۵۸- شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسات خدمات خاص هوایی ۲۸
- ۵۹- شرایط اختصاصی تأسیس کارگاههای ساخت و مونتاژ و تعمیر و نگهداری ۲۹
- ۶۰- الزامات طراحی ، ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک ۲۹
- ۶۱- شرایط اختصاصی تأسیس فرودگاه یا باند پرواز یا اختصاص منطقه ای برای پرواز ۳۰
- ۶۲- شرایط اختصاصی ورود وسایل پرنده فوق سبک ۳۱
- ۶۳- صدور مجوز ورود و پرواز وسایل پرنده فوق سبک پیشرفته ۳۲
- بخش پنجم:** ۳۳
- ۶۴- دوره های آموزشی پرواز (علمی و عملی) با وسایل پرنده فوق سبک ۳۴
- ۶۵- شرایط صدور گواهینامه متخصصین فنی تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک ۴۶
- ۶۶- شرایط صدور گواهینامه فنی شخصی تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک ۴۷
- ۶۷- شرایط صدور گواهینامه متخصصین فنی ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک ۴۷
- بخش ششم:** ۴۸
- ۶۸- مقررات پرواز وسایل پرنده فوق سبک در فضای کشور جمهوری اسلامی ایران ۴۹

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- ۶۹- مقررات ثبت وسایل پرنده فوق سبک ۵۱
- ۷۰- مقررات مربوط به بررسی سوانح و حوادث وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی ۵۳
- ۷۱- مقررات عمومی ۵۶
- بخش هفتم: فرم ها و نمونه گواهینامه ها ۶۳

در دست تهیه است ، متعاقباً اعلام خواهد شد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بخش اول

تعاریف

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۱- سازمان :

عبارت سازمان ناظر، سازمان هواپیمایی کشوری می باشد.

ماده ۲- گروه وسایل پرنده فوق سبک و آموزشی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز:

این گروه زیر مجموعه دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز می باشد و کلیه فعالیتهای مرتبط با وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی زیر نظر این گروه انجام می گیرد.

ماده ۳- دستورالعمل اجرایی کنترل، بازرسی، مراقبت و نظارت بر فعالیت وسایل پرنده فوق سبک:

مجموعه مقررات و ضوابط مرتبط با هرگونه فعالیت با وسایل پرنده فوق سبک که ازطرف ریاست سازمان تصویب و ابلاغ می گردد.

Ultra Light Aircraft

ماده ۴- وسیله پرنده فوق سبک :

به آن دسته از وسایل پرنده ای اطلاق می گردد که حداکثر وزن برخاستن آنها از ۶۰۰ (ششصد) کیلوگرم تجاوز نماید و حداکثر ظرفیت آن دو صندلی که شامل خلبان نیز میشود و دارای محدودیت های سرعت بر اساس مشخصات کارخانه سازنده بوده و موتور آن پیستونی، دارای کابین غیر فشار و چرخ ثابت می باشد. از قبیل: وسایل پرنده موتوردار، یا بی موتور، یک نفره، دو نفره، یا بدون سرنشین مانند هواپیماهای بال ثابت، بالگرد، جاپرو کوپتر، کایت موتوردار، پاراموتور، کایت، پاراگلایدر، چترپرش، هواپیمای مدل، بالن، گلایدر و گلایدرموتوردار.

Ultra Light License

ماده ۵- گواهینامه خلبانی فوق سبک:

مدرکی است که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برای خلبانان وسایل پرنده فوق سبک در رده های مختلف صادر می گردد.

ماده ۶- گواهینامه خلبانی شخصی فوق سبک: (Ultra Light Private Pilot License) UL- P.P.L

مدرکی است که دارنده گان آن مجاز به پرواز با وسایل پرنده فوق سبک بوده، منوط به آنکه هدف از پرواز کسب درآمد و حمل بار یا مسافر نباشد.

ماده ۷- گواهینامه خلبانی حمل ناظر تفریحی فوق سبک:

(Ultra Light Observer Carrier License) UL-CPL

مدرکی است که دارندگان آن مجاز به حمل همراه یا بار با هدف کسب درآمد با وسایل پرنده فوق سبک بوده منوط به آنکه مجوز لازم را دریافت نماید، یا تحت نظارت مؤسسات مجاز اقدام نماید.

ماده ۸- دفترچه ثبت:

دفترچه مخصوصی است که در دفتر مهندسی و قابلیت پرواز نگهداری می شود و وسایل پرنده در آن به ثبت می رسند.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۹- گواهینامه ثبت و تابعیت :

سندی است که مشخصات وسیله پرنده و علائم ثبت و تابعیت و ملیت آن در آن درج و توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز صادر می گردد.

ماده ۱۰- علامت ثبت :

علائم ثبت وسایل پرنده فوق سبک متشکل از حروف و یا اعدادی می باشند که توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز فوق سبک تعیین می گردند.

ماده ۱۱- گواهینامه ثبت موقت :

گواهینامه ثبت موقت، سندی است که مشخصات وسیله پرنده در آن ثبت و برای مدتی معین صادر می گردد، تا امکان انتقال به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر فراهم گردد. مدت زمان این گواهینامه از زمان صدور حداکثر ۳ ماه می باشد.

ماده ۱۲- معاینه فنی :

گواهی آزمایش وسیله پرنده، اعم از تشخیص اصالت، سلامت فنی و تجهیزات ایمنی و زیست محیطی که توسط کارشناس فنی دارای گواهینامه مونتاژ (UL. Assembly) براساس الزامات سازنده مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انجام می پذیرد تا پس از آن اجازه آزمایش پرواز صادر گردد.

ماده ۱۳- پرواز آزمایشی :

پرواز آزمایشی با وسایل پرنده فوق سبک به منظور توانایی، کارآیی و تست ایمنی تجهیزات نصب شده بر روی وسیله و اجزاء آن توسط کارشناس (خلبان) دارای گواهینامه خلبانی آزمایشگر (Test Pilot) یا (Designee) مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انجام می پذیرد، تا پس از تایید و امضاء کارشناس خلبان در برگه معاینه فنی اجازه نامه صلاحیت پرواز وسیله پرنده صادر گردد.

تبصره: خلبان آزمایشگر (Designee) مورد تأیید گروه هواپیماهای فوق سبک حتماً می بایست قبل از پرواز آزمایشی از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز مربوطه را دریافت نماید.

ماده ۱۴- اجازه نامه صلاحیت پرواز :

سندی است که نشان می دهد وسیله پرنده دارای صلاحیت فنی بوده و مجاز به عملیات پروازی می باشد. مدت زمان اعتبار این اجازه نامه از زمان صدور حداکثر یکسال می باشد.

ماده ۱۵- مؤسسات کارشناسی فنی هواپیما :

مؤسساتی هستند که دارای مجوز فعالیت از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز جهت معاینه فنی وسیله پرنده و صدور گواهینامه معاینه فنی می باشند. اینگونه مؤسسات می توانند با دریافت مجوز از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز به سایر مؤسسات و اشخاص خدمات آموزشهای فنی ارائه نمایند.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۱۶- آموزشگاه خلبانی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک :

مؤسسه ای است که از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز لازم جهت ایجاد فضا و تأسیسات و تجهیزات آموزشی و امکانات لازم را دریافت نموده و می تواند با وسایل پرنده فوق سبک خدمات آموزش علمی و عملی و تفریحی پرواز را ارائه نماید.

ماده ۱۷- مؤسسه تفریحی و گردشگری (باشگاههای هوانوردی):

مؤسسه ای است که از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز لازم جهت ایجاد فضا، تأسیسات، تجهیزات و امکانات لازم مربوطه را دریافت داشته و می تواند با وسایل پرنده فوق سبک خدمات تفریحی و گردشگری هوایی را ارائه نماید.

ماده ۱۸- مؤسسه تعمیر و نگهداری و تأمین نیروی فنی متخصص:

مؤسسه ای است که از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز لازم جهت ایجاد فضا، تأسیسات، تجهیزات و امکانات لازم مربوطه را دریافت داشته و می تواند در زمینه وسایل پرنده فوق سبک خدمات فنی ارائه نماید. اینگونه موسسات می توانند با دریافت مجوز از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز به سایر موسسات و اشخاص خدمات آموزش های فنی و تأمین نیروی فنی متخصص نیز ارائه نمایند.

ماده ۱۹- مؤسسه ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک:

به مراکز یا مؤسساتی اطلاق میگردد که با رعایت ضوابط مندرج در این دستورالعمل از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز جهت ساخت یا مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک با رعایت الزامات سازنده مجوز دریافت کرده باشد.

ماده ۲۰- مؤسسه خدمات خاص هوایی :

مؤسسه ای است که از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز لازم جهت ایجاد فضا، تأسیسات، تجهیزات و کلیه امکانات مربوطه را دریافت داشته و می تواند در زمینه سمپاشی هوایی، عکسبرداری، اطفاء حریق، نمایش هوایی تجسس و امداد و نجات، گشت زنی و تبلیغاتی خدمات ارائه نماید.

تبصره: هرگونه بهره برداری از مجوز فوق حسب مورد منوط به اخذ تاییدیه های امنیتی از مراجع ذیصلاح و دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

ماده ۲۱- بیمه نامه :

برگه مخصوصی است که از طرف شرکت های بیمه برای وسایل پرنده فوق سبک در خصوص سرنشینان و شخص ثالث صادر می گردد. حمل بیمه نامه معتبر پوشش کامل بیمه ای مطابق قوانین جمهوری اسلامی ایران (پوشش ماه حرام و دیه کامل) در هر پرواز الزامی می باشد.

تبصره: بیمه حوادث انفرادی بر ای پرسنل فنی اجباری می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۲۲- هواپیماهای شخصی :

وسیله پرنده ای است که به منظور بهره برداری شخصی مورد استفاده قرار می گیرد و پروازهای آموزشی و تفریحی جهت کسب درآمد با وسایل فوق ممنوع می باشد. مگر آنکه تحت نظارت مؤسسات مجاز قرار گیرد.

ماده ۲۳- متقاضی :

به اشخاص حقیقی یا حقوقی اطلاق می گردد که قصد فعالیت های مندرج در این دستورالعمل را داشته باشند و میبایست اجازه نامه های لازم را از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز با رعایت ضوابط و مقررات جاری تحصیل نماید.

ماده ۲۴- بهره بردار :

به شخصی اطلاق می گردد که صلاحیت فعالیت هوانوردی در زمینه هواپیماهای فوق سبک را از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز دریافت کرده باشد.

ماده ۲۵- مجوز :

لوحی است که در یک یا چند زمینه از فعالیت های هوانوردی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز صادر می گردد.

ماده ۲۶- مرجع صدور هرگونه مجوز و تأییدیه :

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز مرجع صدور هرگونه مجوز فعالیت در زمینه وسایل پرنده فوق سبک می باشد که با تأیید صلاحیت های فنی و عملیاتی توسط گروه وسایل پرنده فوق سبک انجام میگردد.

Pilot Log Book

ماده ۲۷- دفتر ثبت پرواز خلبانان و مربیان :

دفتر مخصوصی است که برای ثبت پرواز خلبانان و مربیان پرواز وسایل پرنده فوق سبک مورد استفاده قرار می گیرد.

Aircraft Log Book

ماده ۲۸- دفترچه ثبت اطلاعات فنی هواپیمای فوق سبک :

دفترچه مخصوص ثبت اطلاعات فنی وسایل پرنده فوق سبک که در آن تمام اطلاعات عملیات فنی هواپیماتوسط افراد دارای گواهینامه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ثبت می شود.

Daily Log Book

ماده ۲۹- دفترچه ثبت پرواز و عملیات فنی روزانه :

برگه ای است مخصوص ثبت پرواز روزانه که طی روز پس از امضاء مسئول فنی گواهینامه دار توسط خلبان قبل و بعد از پرواز امضاء می گردد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۳۰- گواهینامه فنی انجام بازرسیهای دوره ای وسایل پرنده فوق سبک :

مدرکی است که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز صادر می گردد و دارنده آن مجاز است بازرسیهای دوره ای وسایل پرنده فوق سبک را انجام دهد. این گواهینامه جهت افرادی که دوره آن را در کارگاههای تعمیر و نگهداری وسایل پرنده و یا کارخانه سازنده وسایل پرنده گذرانده باشند صادر می شود.

ماده ۳۱- تکنسین فنی وسایل پرنده فوق سبک:

به افرادی که دارای گواهینامه فنی انجام بازرسیهای دوره ای فوق سبک هستند اطلاق می گردد. این افراد با طی دوره معین شده از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز در مؤسسات تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک و یا کارخانه سازنده وسایل پرنده قادر هستند بازرسیهای دوره ای وسایل پرنده فوق سبک را انجام دهند.

ماده ۳۲- تکنسین مونتاژ و ساخت وسایل پرنده فوق سبک :

به آن دسته از افرادی گفته می شود که دارای گواهینامه و اختیارات فنی (UL. Assembly) بصورت مستقل جهت انجام مونتاژ هواپیما بصورت (Basic Kit) بر اساس دستورالعملهای کتاب کارخانه سازنده هواپیما باشد. این گواهینامه توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز صادر می گردد.

ماده ۳۳- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبان فوق سبک UL- IP: (Ultra Light Instructor Pilot)

مدرکی است که دارندگان آن مجاز به آموزش متقاضیان گواهی نامه خلبانی فوق سبک در مؤسسات مجاز می باشند.

ماده ۳۴- همراه/ ناظر :

همراه به فردی اطلاق می گردد که آگاهانه با اعلام رضایت کتبی خود یا ولی خود همراه خلبان مجاز به عنوان تماشاگر در پرواز شرکت می کند.

ماده ۳۵- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبان منتخب: UL-CAO Designee

مدرکی است که دارندگان آن مجاز به انجام آزمایش پرواز هواپیماهای فوق سبک (Test Pilot) جهت صدور صلاحیت پرواز ، و همچنین انجام آزمونهای پروازی (Check Pilot) در خصوص ارتقاء خلبانان شرکت ها و مراکز هواپیمایی و داوطلبان صدور گواهینامه های خلبانی با وسایل پرنده فوق سبک می باشند.

ماده ۳۶- گواهینامه با درجه (Rating) خلبان آزمایشگر: (Test Pilot Rating)

مدرکی است که دارندگان آن فقط مجاز به آزمایش پرواز وسایل پرنده فوق سبک جهت صدور صلاحیت پرواز هواپیماهای فوق سبک می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۳۷- گواهینامه با درجه (Rating) استاد خلبان آزمایشگر: (Check Pilot Rating)

مدرکی است که دارندگان آن مجاز به آزمایش دانشجویان خلبانی مؤسسات مجاز جهت پروازهای مستقل یا چکهای پیشرفت ایشان می باشند.

ماده ۳۸- استاد خلبان منتخب: (UL-CAO Designee)

به استاد خلبانی اطلاق می گردد که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انتخاب و مجاز می باشد ، مهارت متقاضیان دریافت گواهینامه های خلبانی ، ارتقاء خلبانان شرکت ها و مراکز هواپیمائی و همچنین صلاحیت پروازی هواپیماهای فوق سبک را مورد آزمایش قرار دهد.

ماده ۳۹- خلبان آزمایشگر (Check Pilot)

به استاد خلبانی اطلاق می گردد که از طرف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انتخاب شده و مجاز می باشد در خصوص انجام پروازهای مستقل و چک های پیشرفت دانشجوی خلبانی را مورد آزمایش پروازی قرار دهد.

ماده ۴۰- خلبان آزمایشگر (Test Pilot)

به خلبانی اطلاق می گردد که از طرف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انتخاب شده و مجاز می باشد فقط وسایل پرنده ، فوق سبک را جهت صدور صلاحیت پرواز در رده های مختلف مورد آزمایش قرار دهد.

ماده ۴۱- گواهینامه مربیگری پرواز

مدرکی است که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برای مربیان آموزش با وسایل پرنده فوق سبک از قبیل (کایت ، پاراگلایدر ، پارا موتور ، چترپرش و هواپیمای مدل) صادر می گردد.

ماده ۴۲- مربی پرواز

به افرادی اطلاق می گردد که دارای گواهینامه مربیگری با وسایل پرنده فوق سبک مندرج در ماده ۴۱ بوده و مجاز به آموزش متقاضیان با اینگونه وسایل می باشند.

ماده ۴۳- اجازه نامه: (Temporary Permit)

مجوزی است که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برای مدتی معین و بصورت موقت برای پرواز یک وسیله پرنده یا برای یک فرد به منظور اجرای عملیات پرواز، یا موارد فنی صادر می گردد. این اجازه نامه حداکثر بمدت شش ماه صادر می گردد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۴۴- صلاحیت پزشکی :

برگه ای است که صلاحیت پزشکی داوطلبان خلبانی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک با نظر پزشک منتخب سازمان مورد تأیید قرار می گیرد ، تا در مدت تعیین شده بتواند با وسایل پرنده مورد نظر پرواز نماید.

ماده ۴۵- دستورالعمل آموزشی :

Training Procedure Manual

مجموعه ضوابط و مقررات مربوط به آموزش است که مؤسسات متقاضی فعالیت در زمینه آموزش وسایل پرنده فوق سبک تهیه و به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ارائه می نمایند تا پس از تأیید بر اساس مندرجات آن مؤسسه مربوطه به اجرای آموزش مورد نظر مبادرت ورزد.

ماده ۴۶- دستورالعمل عملیاتی :

Specific Operation Provision

مجموعه ضوابط و مقرراتی که مؤسسات متقاضی فعالیت در زمینه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ارائه می نمایند، تا پس از تأیید بر اساس مندرجات آن مؤسسه مربوطه به انجام عملیات پروازی مورد نظر مبادرت ورزد. جهت حمل بار و همراه نیاز به دریافت مجوز جداگانه می باشد.

ماده ۴۷- دستورالعمل اجرایی محلی فرودگاههای فوق سبک :

(Local Operating Procedure) L.O.P. Manual

به مجموعه ضوابط و مقررات مربوط به عملیات زمینی و هوایی فرودگاههای خاص وسایل پرنده فوق سبک ، با توجه به شرایط جغرافیایی و عوارض طبیعی و غیر طبیعی مناطق محلی فرودگاه از سوی مسئولین فرودگاهها و یا مؤسسات مجاز ارائه می گردد و این مقررات پس از تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز لازم الاجرا می باشد.

تبصره : این مقررات و ضوابط الزاماً با هماهنگی لازم جهت عدم مداخله در مناطق حفاظت شده (حریم مناطق نظامی و پروازهای Civil و...) مشخص می گردد و مسئولیت هرگونه تخلف بعهده بهره بردار می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بخش دوم

شرح وظایف

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

در زمینه وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۴۸- شرح وظایف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز:

- ۱- تهیه و تدوین و اصلاح دستورالعمل های فنی و عملیاتی و ارائه پیشنهادات اصلاحی مرتبط با فعالیت وسایل پرنده فوق سبک.
- ۲- ایجاد زمینه فعالیت پروازی و تعمیر و نگهداری وسایل پرنده در رده General Aviation بطور عام و وسایل پرنده فوق سبک بطور خاص با ارائه راهبردهای لازم به متقاضیان از طریق مبادی ذیربط در معاونت استاندارد پرواز سازمان هواپیمایی کشوری.
- ۳- کنترل، بازرسی، مراقبت و نظارت بر فعالیت وسایل پرنده فوق سبک، اعم از مؤسسات آموزشی، تفریحی، گردشگری هوایی، مؤسسات خدمات خاص هوایی، کارگاههای تعمیر و نگهداری، فرودگاههای مخصوص فوق سبک، طراحی ساخت و مونتاژ طبق دستورالعمل کارخانه سازنده که صلاحیت فعالیت آنها توسط این دفتر صادر گردیده است.
- ۴- صدور مجوز ورود وسایل پرنده فوق سبک و صدور هر گونه اجازه نامه، گواهینامه فنی و عملیاتی، ثبت و آزمایشات مربوطه، بازدید از تأسیسات، تجهیزات در زمینه های مربوطه.
- ۵- ارائه راه و روش های نظارتی و بهره برداری از تجهیزات الکترونیکی به منظور اشراف هر چه بیشتر بر عملکرد کاربران و بهره برداران و کاهش نگرانیها در رابطه با امنیت و ایمنی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک.
- ۶- اعلام نظر کارشناسی در صورت درخواست متقاضی جهت بررسی سوانح و حوادث وسایل پرنده فوق سبک، بدیهی است رسیدگی به ادعای شاکیان و صدور احکام جهت متخلفان به عهده مراجع ذیصلاح قضائی میباشد.
- ۷- صدور بخشنامه و اطلاعیه ها در راستای هدایت و راهنمایی و هشدار به بهره برداران و کاربران وسایل پرنده فوق سبک در جهت حفظ امنیت و ایمنی پرواز و هماهنگی لازم با مبادی ذیربط امنیتی و حراستی.
- ۸- همکاری با بهره برداران، کاربران، خلبانان، مهندسان فنی و بطور کلی دست اندرکاران در زمینه فعالیت وسایل پرنده فوق سبک، برای ایجاد محیط های فرهنگی در راستای توسعه و گسترش و تبادل اطلاعات در دانش هوانوردی و نظارت بر اجرای همایش ها، نمایشگاهها و نمایش های هوایی.
- ۹- لغو یا تعلیق هر گونه مجوز یا گواهینامه جهت اشخاص یا مؤسسات مرتبط با وسایل پرنده فوق سبک در صورت سوء استفاده و یا عدول از اختیارات قید شده.

بخش سوم

شرایط عمومی متقاضیان تأسیس مؤسسات وسایل پرنده فوق سبک

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۴۹- شرایط عمومی متقاضیان تأسیس مؤسسات وسایل پرنده فوق سبک که می تواند بعنوان مدیر عامل معرفی گردند:

- (۱) تابعیت ایران.
- (۲) تدین به دین مبین اسلام یا سایر ادیان شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران .
- (۳) داشتن اهلیت قانونی ، مشهور نبودن به فساد اخلاقی ، نداشتن پیشینه محکومیت موثر کیفری که مانع از برخورداری از حقوق اجتماعی باشد و عدم اعتیاد به مواد مخدر.
- (۴) داشتن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا معافیت دائم یا پزشکی برای متقاضیان ذکور.
- (۵) تأیید صلاحیت عمومی توسط دفتر مرکزی حراست سازمان.
- (۶) داشتن حداقل سن ۲۲ سال .
- (۷) داشتن دیپلم متوسطه.

ماده ۵۰- شرایط اختصاصی اخذ موافقت اولیه

- (۱) ارائه طرح توجیهی براساس فرم مربوطه
- (۲) دریافت موافقت از شورای تأمین استان در زمینه مورد نظر
- (۳) دریافت موافقت از وزارت صنایع و معادن جهت تأسیس کارگاههای طراحی ، ساخت و مونتاژ در صورت نیاز و اخذ موافقت از کارخانه سازنده جهت مونتاژ وسایل پرنده ساخته شده.
- (۴) در اختیار داشتن سرمایه ، امکانات و تجهیزات کافی به تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
- (۵) دفتر مهندسی و قابلیت پرواز پس از بررسی درخواست متقاضی در صورتیکه وی حائز شرایط باشد موافقت اولیه را با ذکر ضوابط و شرایط به متقاضی ارائه می دهد در غیراینصورت عدم موافقت خود را اعلام خواهد نمود.
- (۶) متقاضی پس از اخذ موافقت اولیه جهت ثبت شرکت معرفی تا پس از ثبت شرکت و آگهی در روزنامه رسمی مبنی بر ثبت شرکت توسط وی مراتب به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ارائه می گردد.
- (۷) اعتبار موافقت اولیه ۶ ماه بوده و با ارائه مدارک و اسناد معتبر در زمینه شروع فعالیت به تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تا ۲ بار قابل تمدید می باشد.

ماده ۵۱- شرایط داوطلبان اشخاص حقوقی به شرح ذیل می باشد:

- (۱) شرکت باید تابعیت ایرانی داشته باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۲) اقامتگاه قانونی و مراکز فعالیت (اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی) با تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تعیین می شود.

۳) در صورتی که مدیرعامل شرکت یا مدیر اجرایی مؤسسه هر یک از شرایط مندرج در این آیین نامه را از دست بدهد یا تغییر یابد یا فوت و یا محجور شود یا به جرائم کیفری مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی شود لازم است بالاترین فرد اداره کننده شرکت یا مؤسسه مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به صورت کتبی به سازمان اطلاع دهد همچنین دارنده پروانه حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به جایگزینی فرد واجد شرایط اقدام و مراتب را به اطلاع سازمان برساند در غیر این صورت به نحو مقتضی از ادامه کار شرکت یا مؤسسه جلوگیری به عمل خواهد آمد.

تبصره - در صورتی که شخص حقیقی باشد قائم مقام قانونی وی موظف است ظرف یک هفته مراتب را به (دفتر مهندسی و قابلیت پرواز) اعلام و طبق مفاد این ماده عمل خواهد شد.

۴) شرکت و موسسات آموزشی، تفریحی، گردشگری هوایی و بهره برداران از هواپیماهای فوق سبک شخصی باید به تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز دارای امکانات و تجهیزات لازم و ضروری بوده و شرایط تعیین شده از طرف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا سایر مراجع ذیصلاح دولتی و قوانین و مقررات مربوط را رعایت نماید.

تبصره - در صورت عدم رعایت ضوابط مذکور پس از تذکر کتبی به نحو مقتضی و به ترتیب مقرر در قوانین و مقررات و دستورالعملهای مربوطه از فعالیت شرکت یا مؤسسه جلوگیری به عمل خواهد آمد.

۵) در صورت فقدان تمام یا بخشی از شرایط و ضوابط تعیین شده برای شرکت یا مؤسسه، دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بدو نسبت به تعلیق فعالیت های شرکت یا مؤسسه اقدام می نماید و در صورت عدم امکان تامین شرایط مذکور ظرف مدت ۳ ماه نسبت به لغو مجوز بهره برداری اقدام و مراتب را به اداره ثبت شرکتها نیز اعلام نماید در این صورت دارنده مجوز موظف است حداکثر ظرف ۲۰ روز نسبت به استرداد لوح اقدام نماید.

۶) لغو اجازه نامه از طریق درج در روزنامه های کثیرالانتشار به آگاهی عموم خواهد رسید.

۷) در مواردی که اجازه نامه لغو می شود مؤسسه حق هیچگونه فعالیتی نداشته و در صورت انجام هر گونه فعالیت در زمینه مربوط به آموزش از طریق مراجع قضایی تحت پیگرد قانون قرار خواهد گرفت.

۸) دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یک ماه قبل از لغو اجازه نامه مراتب را به شرکت یا مؤسسه مربوطه اعلام تا در صورتی که دلایل و اعتراضی داشته باشد مراتب را کتباً با توضیحات لازم به سازمان ارائه نماید.

۹) مؤسسه یا شرکت مجاز نیست به فعالیتی که مغایر با موضوع مجوز بوده فعالیت داشته باشد در غیر این صورت مجوز فعالیت شرکت لغو می گردد.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۱۰) شرکت و مؤسسات هواپیماهای فوق سبک موظف اند قبل از هر گونه فعالیت هوایی نسبت به ارائه گواهینامه های مربوطه و تجهیزات ایمنی و مدارک مربوط و مجوزهای پرواز هواپیما به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز اقدام و برابر ضوابط و استانداردهای حاکم بر این گونه فعالیت ها عمل نماید.

۱۱) شرکتها یا مؤسسات هواپیماهای فوق سبک موظفند قبل از مبادرت به هر گونه فعالیت نسبت به ارائه بیمه نامه معتبر برای هر صندلی پروازی و شخص ثالث برابر ضوابط بین المللی و مقررات جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید.

۱۲) شرکتها یا مؤسسات هواپیماهای فوق سبک موظفند در مورد انجام فعالیت مربوطه هماهنگی و همکاریهای لازم را با ارگانها و مؤسسات حفاظتی و امنیتی ذیربط داشته باشد.

۱۳) دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می تواند هر زمان که مقتضی بداند نحوه و چگونگی فعالیت شرکتها و یا هواپیماهای فوق سبک، غیر نظامی و امکانات و تجهیزات آنها را مورد بازرسی قرار دهد، شرکتها و مؤسسات موظفند تسهیلات لازم جهت بازرسی عوامل سازمان را فراهم آورند.

۱۴) مرجع رسیدگی به اعتراضات اشخاص در مورد نحوه فعالیت های مؤسسه یا شرکت دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

۱۵) متقاضیان موظف به معرفی مربیان و اساتید پروازی به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز جهت بررسی صلاحیت آموزش مربیان می باشند.

۱۶) دارنده مجوز مکلف است اطلاعات، مدارک و اسناد مورد درخواست دفتر مهندسی و قابلیت پرواز را در مدتی که تعیین می شود ارائه نماید.

تبصره- به منظور صدور موافقت اولیه و کسب صلاحیت امنیتی که با درخواست متقاضی با شرایط مندرج در این بخش مورد بررسی قرار می گیرد و در صورت منطبق بودن شرایط و موافقت دفتر مهندسی و قابلیت پرواز متقاضی باید شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسه یا شرکت را برای بازدید و بررسی کارشناسان دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و یا نماینده آن که می تواند شخص حقیقی یا حقوقی باشد آماده و اعلام نماید.

۱۷) مؤسسات یا شرکتهایی که تاکنون از مراکز غیر مجاز مجوز فعالیت اخذ نموده اند موظف هستند ارکان و تشکیلات خود را حداکثر تا یک ماه با مقررات این دستورالعمل تطبیق دهند و مجوز مربوطه را اخذ نمایند.

۱۸) هر مرکزی تحت هر نام به جز نام سازمان هواپیمایی کشوری اقدام به صدور مجوز فعالیت هواپیماهای فوق سبک نماید خلاف قانون بوده و متخلف تحت پیگرد قانون قرار خواهد گرفت.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۱۹) دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مکلف است حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از تکمیل پرونده توسط متقاضی نسبت به درخواست متقاضیان بررسی و تصمیم مقتضی اتخاذ و مراتب را به وی اعلام نماید.

۲۰) مجوز بهره برداری از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز به متقاضی اعطاء خواهد شد.

۲۱) نیروی انتظامی و سایر مراجع قانونی ذیربط می توانند به تقاضای سازمان از ادامه فعالیت موسسات و شرکتهایی که متخلف شناخته شده و مجوز آنها لغو گردیده است جلوگیری به عمل آورند.

ماده ۵۲- مدارک لازم جهت متقاضیان تأسیس مؤسسات .

- ۱- ۴ قطعه عکس ۳×۴ .
- ۲- فتوکپی خوانا از کلیه صفحات شناسنامه دو سری به همراه اصل شناسنامه .
- ۳- فتوکپی آخرین مدرک تحصیلی به همراه اصل آن ما حسب مورد .
- ۴- فتوکپی آخرین گواهینامه، اجازه نامه و هرگونه مدرکی که در رابطه با هواپیمایی یا هوانوردی می باشد به همراه اصل آن حسب مورد در صورت نیاز .
- ۵- فتوکپی کارت پایان نظام وظیفه دو برگ به همراه اصل آن .
- ۶- گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر .
- ۷- برگ عدم سوء پیشینه.
- ۸- ارائه طرح توجیهی در زمینه موضوع فعالیت با تعیین جزئیات طرح در ۳ نسخه .
- ۹- ارائه فتوکپی پیش نویس اساسنامه شرکت در سه نسخه (جهت اشخاص حقوقی) .
- ۱۰- ارائه موافقت نامه مقامات محلی درمورد موافقت با ایجاد مؤسسه مربوطه در آن منطقه در صورت نیاز .

تبصره: در صورتیکه شرایط عمومی متقاضی و مدارک و شرایط ایشان مورد تائید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار بگیرد موافقت اولیه توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برای مدت شش ماه صادر که برای حداکثر دو بار در صورت درخواست قابل تمدید می باشد.

بخش چهارم

شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسات

وسایل پرنده فوق سبک

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

شرایط اختصاصی :

شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسات آموزشی، تفریحی، گردشگری هوایی، کارگاههای تعمیر و نگهداری، طراحی، ساخت، مونتاژ، مؤسسات خدمات خاص هوایی تأسیس باند پرواز و همچنین ورود وسایل پرنده به داخل کشور.

ماده ۵۳- شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسات (آموزشگاه خلبانی با هواپیماهای بال ثابت ، بالگرد و کایت موتور دار).

- (۱) اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- (۲) در اختیار داشتن امکانات ، تجهیزات و تشکیلات اداری و آموزشی حسب مورد .
- (۳) در اختیار داشتن امکانات فرودگاهی حسب مورد .
- (۴) در اختیار داشتن وسیله پرنده حداقل ۲ فروند آموزشی دو فرمانه دارای چتر نجات به غیر از بالگردها.
- (۵) در اختیار داشتن ۲ نفر معلم خلبان (۱ نفر مسئول عملیات دارای حداقل ۶۵۰ ساعت پرواز که ۴۰۰ ساعت آن به عنوان معلم خلبان ثبت شده باشد و ۱ نفر معلم خلبان وسیله پرنده مورد نظر .
- (۶) در اختیار داشتن حداقل ۱ نفر تکنسین فنی دارای گواهینامه فنی وسیله پرنده مورد نظر .
- (۷) ارائه دستورالعمل های عملیاتی (S.O.P) و آموزشی (T.P.M) و کتب و جزوات آموزشی مرتبط با وسیله پرنده.
- (۸) بیمه نمودن وسیله های پرنده مطابق مقررات جاری .
- (۹) تجهیزات ایمنی حسب مورد .
- (۱۰) تجهیز به بی سیم الزامی است.

تبصره ۱: هرگونه بهره برداری از وسایل پرنده از قبیل (Air Tow) فعالیتهای تبلیغاتی، امدادی ، شناسائی، سم پاشی، گلریزی، چترریزی، ارسال تصویر ، اخذ مجوزهای مربوطه الزامی است.

تبصره ۲: آموزشگاه می تواند پروازهای تفریحی را به شرط رعایت مقررات حمل سرنشین جهت امور تفریحی با برقراری شرایط قانونی و حفظ حقوق قانونی و بیمه سرنشین نیز انجام دهد.

تبصره ۳: کلیه موارد فوق باید مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار گیرد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۵۴ - شرایط اختصاصی تأسیس باشگاه های تفریحی، گردشگری هوایی با هواپیماهای بال ثابت، بالگرد، کایت موتوردار :

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
  - ۲- در اختیار داشتن امکانات، تجهیزات و حداقل یک فروند هواپیمای دارای چتر (به غیر از بالگردها) در فرودگاه حسب مورد.
  - ۳- در اختیار داشتن امکانات و تجهیزات فرودگاهی حسب مورد.
  - ۴- در اختیار داشتن وسیله پرنده مورد نظر حداقل ۱ فروند دارای چتر نجات به جز بالگردها.
  - ۵- در اختیار داشتن ۱ نفر خلبان دارای حداقل مجوز حمل همراه تفریحی با حداقل ۳۰۰ ساعت پرواز با وسیله مورد نظر باشد.
  - ۶- در اختیار داشتن تکنسین فنی دارای گواهینامه فنی وسیله پرنده مورد نظر.
  - ۷- ارائه دستورالعمل های عملیاتی (S.O.P) حسب مورد.
  - ۸- بیمه نمودن وسیله مورد نظر مطابق قوانین جاری.
  - ۹- تجهیزات ایمنی حسب مورد.
- تبصره ۱ -** هر گونه بهره برداری از وسایل پرنده مانند فعالیتهای (تبلیغاتی، عملیاتی، شناسائی، امدادی) و غیره داشتن ریتینگ و تجهیزات مربوطه و اخذ مجوز از سایر مبادی ذریبط کشور نیز الزامی است.
- تبصره ۲ -** کلیه موارد فوق باید مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار بگیرد.

ماده ۵۵ - شرایط اختصاصی تأسیس آموزشگاه پرواز با کایت ، پاراگلایدر و پاراموتور:

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲- در اختیار داشتن امکانات، تجهیزات، تشکیلات اداری و آموزشی حسب مورد.
- ۳- در اختیار داشتن امکانات فرودگاهی حسب مورد.
- ۴- در اختیار داشتن وسیله پرنده مورد نظر حداقل ۲ فروند کایت ، ۴ فروند پاراگلایدر ، ۲ فروند پاراموتور دارای چتر نجات و متعلقات مربوطه حسب مورد.
- ۵- در اختیار داشتن نیروی انسانی و تجهیزات تعمیراتی متناسب با تعداد وسایل پرنده.
- ۶- در اختیار داشتن حداقل ۲ نفر مربی پرواز (۱ نفر مسئول عملیات دارای گواهینامه مربیگری حداقل ۲ سال تجربه و ۱ نفر کمک مربی دارای گواهینامه حداقل پیشرفته با وسیله مورد نظر برای هر نوع و مدل).

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۷- ارائه دستورالعمل های عملیاتی (S.O.P) و آموزشی (T.P.M) و کتب و جزوات مربوط به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

۸- بیمه نمودن وسایل پرواز مطابق مقررات جاری .

۹- تجهیزات ایمنی حسب مورد .

۱۰- دارا بودن بی سیم روی وسیله ، الزامی است.

۱۱- هرگونه بهره برداری از وسایل پرنده مانند پروازهای دو نفره و (Air Tow)، داشتن ریتینگ و تجهیزات مربوطه الزامی است.

تبصره ۱: آموزشگاه می تواند پروازهای تفریحی را با رعایت مقررات مربوطه نیز انجام دهد.

تبصره ۲: کلیه موارد باید مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار بگیرد.

ماده ۵۶- شرایط اختصاصی تأسیس آموزشگاه چتربازی :

۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

۲- در اختیار داشتن وسیله پرنده جهت پرش حسب مورد .

۳- در اختیار داشتن چترهای پرش آموزشی حداقل ۸ دستگاه مجهزه بازکننده اتوماتیک حسب مورد .

۴- در اختیار داشتن مربی آموزش (۱ نفر مسئول عملیات دارای حداقل ۲ سال سابقه تجربه مربیگری با حداقل ۵۰۰ پرش که ۲۰۰ پرش آن با انواع چترهای سقوط آزاد باشد و ۱ نفر کمک مربی با حداقل ۳۰۰ پرش با چترهای سقوط آزاد دارای گواهینامه مربیگری). (امکان ارتباط دو نفر ، مربی با هنرجو الزامی است) (Intercom)

۵- در اختیار داشتن امکانات ، تجهیزات بسته بندی چتر و حداقل ۱ نفر متخصص چتربند دارای گواهینامه و همچنین امکانات تعمیراتی جهت چترهای اتوماتیک و گرد. (در صورت بهره برداری از چترهای گرد)

تبصره ۱: انجام پرش در مناطقی صورت خواهد پذیرفت که از قبل مورد تأیید مراجع ذیصلاح قرار گرفته.

تبصره ۲: پرش با چترهای دو نفره منوط به داشتن ریتینگ مربوطه می باشد.

تبصره ۳: باشگاه تفریحی و گردشگری هوایی جهت تأسیس باشگاه باید حداقل مجهز به چتر باز دارای گواهینامه چتربازی دارای حداقل ۱ سال سابقه چتربازی دارای حداقل ۳۰۰ پرش با چتر سقوط آزاد و دارای ریتینگ پرش یا چترهای دو نفره و حداقل ۵۰ پرش با چترهای دو نفره و همچنین حداقل ۲ دستگاه چتر دو نفره (ست کامل) با سیستم های ارتباطی دو نفره (Intercom) باشد. (ارائه S.O.P الزامی است)

تبصره ۴: کلیه موارد فوق باید به تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز رسیده باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۵۷- شرایط اختصاصی مؤسسات ساخت و پرواز هواپیماهای مدل :

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲- در اختیار داشتن امکانات، تجهیزات و تشکیلات کارگاهی و مواد ساخت .
- ۳- در اختیار داشتن حداقل ۱ نفر مربی آموزشی دارای گواهینامه مربیگری در زمینه ساخت و پرواز با دستگاههای رادیو کنترل .
- ۴- در اختیار داشتن حداقل ۱۰ فروند هواپیمای مدل قابل کنترل و ۴ دستگاه رادیو کنترل.
- ۵- ارائه دستورالعمل های عملیاتی (S.O.P) و آموزشی (T.P.M) و جزوات و کتب مربوط به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز .

تبصره ۱: بهره بردار باید در مناطقی فعالیت پروازی نماید که قبلاً هماهنگی های لازم یا مجوزهای لازم از مراجع ذیصلاح دریافت گردیده باشد.

تبصره ۲: بیمه مسئولیت مدنی در قبال اشخاص ثالث مطابق مقررات جاری دولت جمهوری اسلامی ایران.

تبصره ۳: تجهیزات ایمنی حسب مورد .

تبصره ۴: آموزشگاه جهت پروازهای تفریحی و نمایشی می بایستی مجوزهای لازم را اخذ نماید.

تبصره ۵: کلیه موارد فوق باید مورد تائید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار گرفته باشد.

ماده ۵۸- شرایط اختصاصی تأسیس مؤسسات خدمات خاص هوایی :

صدور این مجوز باید موردی و تحت شرایط خاص باشد.

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲- در اختیار داشتن وسیله پرنده مورد نظر و تجهیزات خاص مربوطه حداقل ۱ یا ۲ فروند حسب مورد.
- ۳- در اختیار داشتن پرسنل خلبان حداقل ۱ یا ۲ نفر دارای گواهینامه خلبانی حمل همراه با حداقل ۳۵۰ ساعت پرواز که ۱۰۰ ساعت آن عملیاتی با وسیله مورد نظر و کسب ریتینگ نوع عملیات پروازی مورد نظر.
- ۴- در اختیار داشتن امکانات و تجهیزات تعمیراتی و پرسنل فنی حداقل یک نفر دارای گواهینامه فنی وسیله مورد نظر حسب مورد .
- ۵- در اختیار داشتن امکانات ، تجهیزات فنی ، تخصصی و فرودگاهی یا باند پرواز حسب مورد .
- ۶- بیمه نمودن وسیله و تجهیزات مربوطه مطابق قوانین جمهوری اسلامی ایران.
- ۷- تأمین ایمنی پرواز حسب مورد .

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- ۸- بکارگیری تجهیزات دارای صلاحیتهای فنی از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز .
۹- تأیید موارد فوق توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
تبصره: ارائه موافقت‌های مسئولین محلی (شورای تامین استانها) .

ماده ۵۹- شرایط اختصاصی تأسیس کارگاه‌های ساخت و مونتاژ و تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک:

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
۲- در اختیار داشتن امکانات، تجهیزات فنی و تشکیلات کارگاهی ، طبق الزامات کارخانه سازنده.
۳- در اختیار داشتن نیروی انسانی: مدیر فنی دارای گواهینامه فنی تعمیر و نگهداری براساس ماده ۶۵ یا گواهینامه فنی ساخت و تولید براساس ماده ۶۷ (حسب مورد) با حداقل ۳ سال تجربه در امور هواپیمایی و تکنسین فنی دارای حداقل ۲ سال تجربه در امور وسایل پرنده فوق سبک.
۴- ارائه تأییدیه از کارخانه سازنده وسیله پرنده، مورد نظر مبنی بر توانایی متقاضی در رده‌های مونتاژ وسیله مورد نظر (کیت‌های مختلف) .

ماده ۶۰- الزامات طراحی، ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک :

وسایل پرنده ای که در داخل کشور طراحی، ساخت و مونتاژ می گردند یا بصورت kit مجوز ورود دریافت می دارند ، میبایست کلیه نقشه‌ها، کتب فنی و عملیاتی و دستورالعمل‌های وسیله مذکور یا کارخانه سازنده را به همراه :

Data Sheet-Type Certification	۱ - گواهینامه نوع .
Statement of Conformity	۲ - گواهینامه تطابق محصول با طراحی.
Certification Basis	۳ - مبنای صدور گواهینامه.
Flight Manual	۴ - کتاب عملیات پروازی هواپیما.
Maintenance Manual	۵ - کتاب فنی هواپیما.

توسط متقاضی جهت تأیید به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ارائه نماید.

تبصره: وسایل پرنده فوق سبک که فاقد یک یا چند مورد از بندهای فوق می باشند از قبیل هواپیماهای Experimental ولی توسط کارخانه های معتبر در کشورهای معتبر طراحی و ساخته شده اند به تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تحت شرایط و محدودیت های خاص پس از بررسی مجوز دریافت خواهند کرد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۶۱- شرایط اختصاصی تأسیس فرودگاه یا باند پرواز یا اختصاص منطقه ای برای پرواز با وسایل پرنده فوق سبک :

مدارک و شرایط لازم :

- ۱- اخذ موافقت اولیه از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲- کسب مجوز از کمیته دائمی اداره امور فضای کشور از طریق دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۳- وجود امکانات، تجهیزات فرودگاهی متناسب با فعالیت پروازی مورد نظر و مورد تأیید دوائر مختلف مرتبط.
- ۴- رعایت الزامات سازمان در نامه شماره ۲۱۴۳۸ مورخ ۹۰/۵/۴ با موضوع فعالیت وسایل پرنده فوق سبک که شامل:
  - ۴-۱- ایجاد هرگونه منطقه یا باند به منظور انجام عملیات پروازی با وسایل پرنده فوق سبک ، مطابق دستورالعمل نحوه تعیین صلاحیت مؤسسات وسایل فوق سبک غیرنظامی مصوب شورای امنیت کشور به شماره ۱۵۰۴/۶/ه ش مورخ ۸۹/۹/۶ صورت می پذیرد.
  - ۴-۲- ایجاد هرگونه منطقه پروازی وسایل پرنده فوق سبک در شعاع ۷۰ مایلی فرودگاه بین المللی مهرآباد و ۳۰ مایلی فرودگاههای شیراز ، اصفهان ، مشهد ، تبریز ، بندرعباس و بوشهر ممنوع می باشد.
  - ۴-۳- انجام پرواز با وسایل پرنده فوق سبک روی مناطق پرواز ممنوعه ، محدوده ، خط ، احتیاطی ، نظامی ، نقاط پر جمعیت و مسکونی و رعایت مندرجات ضمیمه شماره ۲ ایکائو و مفاد نوتام های صادره الزامی است.
  - ۴-۴- انجام هرگونه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک که فاقد قابلیت ناوبری می باشند از قبیل کایت ، پاراگلایدر ، پاراموتور، هواپیمای مدل و... با کسب مجوز مربوطه و با محدودیت های عملیاتی تعیین شده فقط در مناطق مشخص شده امکان پذیر خواهد بود.
  - ۴-۵- انجام هرگونه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک که قابلیت ناوبری دارند منوط به ارائه طرح پروازی و کسب مجوز مربوطه می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۶۲- شرایط اختصاصی ورود وسایل پرنده فوق سبک (توسط اشخاص):

مدارک و شرایط لازم:

- ۱- تقاضای کتبی و تکمیل فرم درخواست ورود هواپیما به همراه:
Type Certification/ TCDS/ STC
- ۲- گواهینامه طراحی:
Export C.Of.A / equivalent document
- ۳- گواهینامه صادرات:
Certification Basis
- ۴- مبنای صدور گواهینامه:
Flight Manual
- ۵- کتاب عملیات پروازی هواپیما به روز شده:
Maintenance Manual
- ۶- کتاب تعمیر و نگهداری مربوط به بدنه و موتور هواپیما:
Technical Log (Airframe, Engine, Propellers)
- ۷- کتابچه درج سوابق پروازی:
Bill of Sale
- ۸- گواهی خرید (سند انتقال مالکیت)
Certificate of Non Registration & Complains
- ۹- گواهی عدم ثبت و مدعی حقیقی و حقوقی
History Report
- ۱۰- سوابق تاریخچه ای

تبصره ۱: وسایل پرنده ای که فاقد یک یا چند مورد از بندهای فوق می باشند، ولی توسط کارخانه های معتبر و در کشورهای معتبر طراحی و ساخته شده اند به تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تحت شرایط و محدودیت های خاص پس از بررسی مجوز دریافت خواهند کرد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی یا حقوقی که دارای نمایندگی از کارخانه سازنده وسایل پرنده فوق سبک هستند می توانند پس از تأیید وسایل پرنده توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز ورود وسیله پرنده مورد نظر را دریافت نمایند.

تبصره ۳- در صورت تأیید وسیله پرنده از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز، متقاضی به وزارت بازرگانی و دیگر سازمان های ذیربط معرفی خواهد شد.

تبصره ۴- تأیید نهایی وسیله پرنده، منوط به بازرسی فیزیکی، و بررسی مدارک توسط کارشناسان دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن می باشد.

تبصره ۵- در صورت تشخیص دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بازدید از کارخانه سازنده ای که فاقد مدرک T.C می باشد، جهت تأیید وسیله پرنده الزامی بوده و متقاضی باید شرایط آنرا فراهم نماید.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

تبصره ۶- بهره بردار پس از ورود وسیله پرنده به گمرکات کشور باید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز را به منظور ترخیص مطلع نماید. بدیهی است معرفی متقاضی به گمرکات کشور از طریق دفتر مهندسی و قابلیت پرواز انجام خواهد گرفت.

ماده ۶۳- صدور مجوز ورود و پرواز وسایل پرنده فوق سبک پیشرفته : Advanced Ultra Lights

صدور مجوز ورود و پرواز با وسایل پرنده هایی که به لحاظ کارآیی (Performance) و نوع بهره برداری دارای خصوصیات ویژه هستند مانند هواپیما هائی که توانایی و قابلیت بار اضافه به لحاظ گنجایش فضای (Baggage) و یا قابلیت نصب برانکارده به منظور حمل بیمار، نصب مخازن مواد اطفاء حریق یا سمپاشی، قابلیت انجام چترریزی، کارایی و توانایی اضافه بار با وزن پایین تراز ۶۰۰ کیلوگرم باشد، تابع دستورالعمل ویژه و تصمیم دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تحت شرایط خاص و براساس نوع کاربری وسیله پرنده و معیارهای طراحی آن خواهد بود. و هواپیما بایستی محدودیت های ذیل را رعایت نماید:

- Max. Stall speed 52 mph (45 knots)
- Max. Two seats
- Max. Continues power 138 mph (120 knots)
- fixed Undercarriage
- Unpressurized cabin
- Single propeller engine (non-turbine engine)

تبصره ۱- جهت خلبانانی که با اینگونه وسایل پرنده پرواز می نمایند داشتن گواهینامه UL-CPL و گذراندن آموزشهای مربوطه با حداقل ۳۵۰ ساعت پرواز الزامی می باشد.

تبصره ۲- جهت صدور موافقت اولیه و هرگونه مجوز از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز لازم است بهره برداران هزینه های مورد نظر را مطابق تعرفه پرداخت نمایند.

بخش پنجم

دوره های آموزشی و شرایط صدور گواهینامه های
فنی و عملیاتی وسایل پرنده فوق سبک

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۶۴- دوره های آموزشی پرواز (علمی و عملی) با وسایل پرنده فوق سبک و شرایط صدور گواهینامه های خلبانی و مریگری و فنی (حداقل ها):

کلیه موسسات آموزشی موظف هستند دوره های آموزشی علمی و عملی مربوط به هر دوره را مطابق مندرجات در دستورالعمل های آموزشی (T.P.M) که مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار گرفته برگزار نمایند. این دوره ها نباید از حداقل های ذیل کمتر باشد.

بند ۱- گواهینامه خلبانی شخصی هواپیمای فوق سبک : Ultra Light Private Pilot License
بال ثابت، بالگرد، کایت موتوردار.

الف) شرایط صدور گواهینامه :

۱- دارای حداقل سن مجاز.

۲- دارای حداقل دیپلم متوسطه .

۲- دارای حداقل صلاحیت پزشکی و در رده Special.

۳- گذراندن دوره آموزش تئوری.

۴- دارای حداقل تجربه پروازی.

۵- دارای مهارت پروازی مورد نیاز.

۶- تأییدیه حراست.

ب) شرایط صدور و تمدید گواهینامه: دارا بودن صلاحیت پزشکی هر پنج سال.

تبصره: افرادی که فاقد دیپلم متوسطه باشند، با تشخیص کارشناس منتخب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و در صورت تأیید سطح علمی فرد قادر به دریافت این گواهینامه می باشند.

۱- سن :

سن متقاضی می بایست ۱۸ سال باشد .

۲- صلاحیت پزشکی :

متقاضی می بایست تحت معاینات پزشکی هوایی سازمان در رده Special قرار گیرد.

۳- آموزش تئوری :

۳-۱) متقاضی می بایست حداقل ۶۰ ساعت آموزش تئوری لازم شامل موارد ذیل را در موسسات آموزش تئوری مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز گذرانده باشند.

۳-۲) قوانین هوایی شامل :

آئین نامه ، دستورالعملها و مقررات هوایی هواپیمای فوق سبک.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

Air Law	مقررات هوایی
Aircraft General Knowledge	اطلاعات عمومی در مورد هواپیما.
Meteorology	هواشناسی.
General Aeronautics	اطلاعات عمومی هوانوردی:
Flight Operation Procedure	دستورالعملهای عملیاتی پرواز
Human Factor	عوامل انسانی و قدرت تصمیم گیری.
Principles of Flight	اصول پرواز
Radio Telephony	رادیو تلفنی.

موفقیت در آزمون تئوری، که پس از اتمام دوره آموزشی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن با کسب حداقل نمره ۷۰٪ برگزار می شود.

تبصره: متقاضیانی که دارای گواهینامه خلبانی از سازمان هستند ملزم به گذراندن دوره فوق نمی باشند.

۴ - تجربه پروازی .

مجموع کل ساعات پروازی بر روی نوع هواپیمای فوق سبک مورد تقاضا می بایست حداقل ۴۰ ساعت و شامل موارد ذیل باشد.

۱-۴) پرواز دو فرمانه محلی (Dual Local) حداقل ۲۵ ساعت.

۲-۴) پرواز مستقل محلی (Solo Local) حداقل ۱۵ ساعت .

تبصره ۱: ۵ ساعت پرواز دوفرمانه می تواند بصورت پرواز مصنوعی با دستگاه توسط استاد دارای ریتینگ IR انجام گردد.

تبصره ۲: متقاضیانی که دارای گواهینامه (PPL) از سازمان هستند با انجام حداقل ۱۰ ساعت پرواز با هواپیمای فوق سبک را میسر می نماید.

۵ - مهارت پروازی :

الف - مهارت پروازی متقاضی می بایست پس از گذراندن کلیه مراحل تئوری ، پزشکی و پروازی در پرواز آزمایشی توسط معلم خلبان منتخب گروه (Designee) بر روی نوع هواپیمای مربوطه تأیید گردد.

تبصره ۵: مسئولیت انجام مراحل آموزش و مهارت پروازی به عهده مؤسسات آموزش دهنده می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

Privileges

۶- اختیارات :

- ۱- دارنده این گواهینامه مجاز است با استفاده از مقررات VFR و سایر مقررات مندرج در این آئین نامه فقط در محدوده محلی فرودگاه (Local Only) پرواز نماید .
- ۲- دارنده این گواهینامه زمانی مجاز به حمل حمراه تفریحی (بدون اخذ بها) می باشد که حداقل مجموع ساعات پرواز متقاضی در همان فرودگاه به ۸۰ ساعت که به تایید موسسه آموزش دهنده رسیده باشد . لازم بذکر است ۵ ساعت از مجموع کل پروازها میبایست آموزش حمل همراه با معلم باشد .
- ۳- دارنده این گواهینامه زمانی مجاز به انجام پرواز خارج از محدوده محلی فرودگاه وهمچنین پرواز ناوبری خواهد بود که موارد ذیل را تحت نظر موسسه مجاز انجام داده باشد :
  - ۱-۳) حداقل ۱۵ ساعت پروازدو فرمانه ناوبری با معلم طی مسافت حداقل ۱۵۰ نایکیال مایل با حداقل یک نشست و برخاست.
  - ۲-۳) حداقل ۵ ساعت پروازمستقل (Solo) بصورت ناوبری با مسافت حداقل ۱۵۰ نایکیال مایل حداقل ۱ نشست و برخاست.
  - ۳-۳) گذراندن دوره تکمیلی تئوری پروازناوبری، هواشناسی و مکالمات رادیویی حداقل ۶۰ ساعت .
  - ۴-۳) صدور گواهینامه UL-PPL با اختیارات انجام پرواز ناوبری منوط به موفقیت متقاضی در آزمایش پروازناوبری توسط معلم خلبان منتخب و موفقیت در آزمون علمی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز خواهد بود.

**بند ۲- گواهینامه خلبانی حمل همراه تفریحی با هواپیمای فوق سبک (بال ثابت، بالگرد، کایت موتوردار)
(UL-CPL) (UL Observer Carrying License)**

الف) شرایط صدور گواهینامه :

- ۱- دارای حداقل سن مجاز.
- ۲- دارای صلاحیت پزشکی.
- ۳- دارای گواهینامه (UL. PPL) با اختیارات ناوبری بر روی نوع هواپیمای مورد تقاضا.
- ۴- آموزش تئوری .
- ۵- حداقل دارای دیپلم متوسطه (آشنائی با زبان انگلیسی و مقررات هواپیمائی) .
- ۶- دارای حداقل تجربه پروازی .
- ۷- دارای مهارت پروازی مورد نیاز.
- ۸- اخذ تأییدیه حراست.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۹- آزمون کتبی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن.

۱- سن:

سن متقاضی ۱۸ سال باشد.

۲- صلاحیت پزشکی:

متقاضی می بایست تحت معاینات پزشکی هوایی در رده Special مورد تأیید سازمان گرفته موفق به احراز شرایط لازم گردد.

متقاضیانی که به منظور کسب درآمد با این مجوز اقدام نمایند باید تحت نظر مؤسسات مجاز قرار گیرند و صلاحیت پزشکی از نوع کلاس II باشد.

۳- آموزش تئوری:

متقاضی باید حداقل ۶۰ ساعت دوره تئوری را مطابق موضوعات ذیل با موفقیت بگذراند.

Air Law

مقررات هوایی

Aircraft General Knowledge

اطلاعات عمومی در مورد هواپیما.

Meteorology

هواشناسی.

General Legislations

مقررات هواپیمائی

Flight Operation Procedure

دستورالعملهای عملیاتی پرواز.

Human Factor

عوامل انسانی و قدرت تصمیم گیری.

Principles of Flight

اصول پرواز.

Radio Telephony

رادیو تلفنی.

Navigation

ناوبری: آشنایی با دستگاههای کمک ناوبری - رادیویی و الکترونیک.

موفقیت در آزمون تئوری، که پس از اتمام دوره آموزشی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن با کسب حداقل نمره ۷۰٪ برگزار می شود.

تبصره: متقاضیانی که دارای گواهینامه خلبانی با هواپیما و هلیکوپتر از سازمان هستند ملزم به گذراندن دوره فوق نمی باشند.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

Flight Experience

۴- تجربه پروازی:

مجموع کل ساعات پروازی بر روی نوع هواپیمای فوق سبک مورد تقاضا می بایست حداقل ۱۵۰ ساعت و شامل موارد ذیل باشد. حداقل ۸۰ ساعت پرواز با ارائه گواهینامه UL-PPL با اختیارات ناوبری الزامی است. ۲۵ ساعت آموزش دوفرمانه (Local) که حداقل ۱۰ ساعت آن آموزش حمل همراه باشد. حداقل ۲۵ ساعت آموزش دوفرمانه ناوبری با مسافت حداقل ۲۰۰ ناتیگال مایل و حداقل یک نشست و برخاست. حداقل ۲۰ ساعت پرواز بعنوان خلبان فرمانده (Pilot In command) یا مستقل با مسافت حداقل ۲۰۰ ناتیگال مایل با یک نشست و برخاست. تبصره ۱: ۵ ساعت پرواز دوفرمانه می تواند بصورت پرواز مصنوعی با دستگاه توسط استاد دارای ریتینگ IR انجام گردد.

تبصره ۲: متقاضیانی که دارای گواهینامه CPL هواپیما یا هلیکوپتر سبک از سازمان هستند ملزم به انجام ۱۰ ساعت پرواز با هواپیمای مورد نظر می باشند.

۵- مهارت پروازی:

الف) مهارت پروازی متقاضی می بایست پس از گذراندن کلیه مراحل پزشکی و در پرواز آزمایشی توسط معلم خلبان منتخب سازمان (UL- Designee) بر روی نوع هواپیمای مورد تقاضا تأیید گردد. تبصره: مسئولیت انجام مراحل آموزشهای پروازی و مهارت پروازی بر عهده مؤسسه آموزش دهنده می باشد.

Privileges

۶- اختیارات:

دارنده این گواهینامه مجاز است به عنوان خلبان نوع هواپیمایی که بر روی آن مهارت پروازی وی به اثبات رسیده است تحت نظر مؤسسات مجاز با استفاده از مقررات VFR و سایر مقررات این آئین نامه اقدام به حمل مسافر نماید.

UL-IP (Ultra Light Instructor Pilot)

بند ۳- گواهینامه معلم خلبانی فوق سبک:

- ۱- دارای حداقل سن مجاز.
- ۲- دارای صلاحیت پزشکی.
- ۳- دارای گواهینامه UL-CPL بر روی نوع هواپیمای مورد تقاضا.
- ۴- ارائه گواهینامه PPL هواپیمای سبک.
- ۵- گذراندن دوره آموزشی تئوری شامل اصول هوانوردی و زبان انگلیسی.
- ۶- دارای مهارت پروازی مورد نیاز.
- ۷- حداقل دارای دیپلم متوسطه.
- ۸- اخذ تأییدیه حراست.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۱- سن :

سن متقاضی می بایست ۲۲ سال تمام باشد.

۲- صلاحیت پزشکی:

متقاضی می بایست تحت معاینات پزشکی هوایی مورد تأیید سازمان قرار گیرد. (کلاس II)

۴- آموزش تئوری :

متقاضی میبایست حداقل ۶۰ ساعت آموزش تئوری شامل موارد ذیل را در مؤسسات آموزش گذرانده باشد.

Techniques of Applied instruction

۱-۴ روش تدریس

Assessment of student performance

۲-۴ ارزیابی کارایی هنرجو

The learning process

۳-۴ روند فراگیری

Student evaluation and testing, training philosophies

۴-۴ فلسفه ارزیابی، آزمون و آموزش هنرجو:

Training Programme Development

۴-۵ توسعه برنامه آموزش:

Lesson planning

۴-۶ برنامه ریزی درسی:

Classroom instructional techniques

۴-۷ تکنیکهای معلمی در کلاس:

Analysis and correction of student error

۴-۸ بررسی و تصحیح خطاهای هنرجو:

Human performance and limitation

۴-۹ کارایی و محدودیتهای انسانی:

Simulating system failure

۴-۱۰ نمایش نصب و یا عدم کارآیی سیستمهای هواپیما:

۴-۱۱ موفقیت در آزمون تئوری ای که پس از اتمام دوره آموزشی مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن برگزار میشود با کسب حداقل نمره ۸۰٪.

تبصره: متقاضیانی که دارای گواهینامه معلم خلبانی سبک مورد تأیید دفتر گواهینامه ها می باشند نیاز به گذراندن دوره فوق نمی باشند.

۵- تجربه پروازی:

۵-۱ مجموع کل ساعات پروازی بر روی نوع هواپیمای فوق سبک مورد تقاضا می بایست حداقل ۲۵۰ ساعت باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۵-۲ حداقل دارای ۵۰ ساعت آموزش پرواز از صندلی معلم هواپیمای فوق سبک مورد تقاضا با استاد باشد. که حداقل ۲۰ ساعت آن ناوبری (حداقل ۲۰۰ نایکال مایل) باشد.
۵ تبصره: متقاضیانی که دارای گواهینامه معلم خلبانی سبک مورد تأیید دفتر گواهینامه ها می باشند تنها ملزم به انجام ۱۰ ساعت پرواز در صندلی معلم با استاد و موفقیت در تست پروازی توسط خلبان منتخب می باشند، منوط به اینکه گواهینامه معلم خلبانی سبک مذکور دارای اعتبار باشد. در غیر این صورت می بایست حداقل ۲۰ ساعت در صندلی معلم با استاد پرواز نماید.

۶- مهارت پروازی:

مهارت پروازی متقاضی می بایست پس از گذراندن کلیه مراحل تئوری، پزشکی و پرواز آزمایشی توسط معلم خلبان منتخب سازمان بر روی نوع هواپیمای مورد تقاضا تأیید گردد.
اختیارات: متقاضیان معلم خلبانی پس از تست توسط Designee دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می بایست تا سقف ۹۰ ساعت فقط هنرجویان مستقل شده را در منطقه تحت آموزش پرواز قراردادده و پس از ارائه گزارش و تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می تواند کلیه هنرجویان را تحت آموزش پرواز قرار دهد.

(UL-Check Pilot)

بند ۴- گواهینامه معلم خلبان آزمایشگر

الف) شرایط صدور گواهینامه:

دارای گواهینامه معلم خلبانی نوع هواپیمای مورد تقاضا بوده و مجموع ساعات پروازی او نباید کمتر از ۷۰۰ ساعت باشد.

ب- مهارت پروازی:

متقاضی می بایست پس از گذراندن کلیه مراحل آزمون تئوری، پزشکی و پروازی توسط معلم خلبان منتخب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز (Designee) بر روی نوع هواپیمای مورد تقاضا تست شده و مورد تأیید واقع گردد.

ج- اختیارات:

معلم خلبان آزمایشگر (UL. Check Pilot) مجاز می باشد هنرجویان خلبانی را برای انجام پروازهای مستقل و چکهای پیشرفت مورد آزمایش قرار دهد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

(UL-Test Pilot)

بند ۵- گواهینامه خلبان آزمایشگر

الف) شرایط صدور گواهینامه:

۱- دارای گواهینامه خلبانی نوع هواپیمای مورد تقاضا بوده و مجموع ساعات پروازی او نباید کمتر از ۱۰۰۰ ساعت باشد.

تبصره ۱: خلبان آزمایشگر هواپیما (UL-Test Pilot) می بایست ۱۰۰ ساعت تئوری از دروس مهندسی سازه (Loadings) و آیرودینامیک هواپیماها را زیر نظر مراکز علمی یا گروه علمی سازندگان هواپیماهای دارای مجوز از سازمان بصورت کلاسیک گذرانده باشد.

تبصره ۲: خلبان آزمایشگر هواپیما می بایست مراحل تست هواپیما را بصورت تئوری و عملی پرواز زیر نظر خلبان آزمایشگر دارای گواهینامه از سازمان به استعداد ۲۰ ساعت آموزش دیده و تاییدیه دریافت نماید.

Privileges

ب) اختیارات:

خلبان آزمایشگر (UL. Test Pilot) فقط مجاز می باشد هواپیماها را جهت Test پرواز آزمایش نماید.

(UL-CAO Designee)

بند ۶- گواهینامه معلم خلبان منتخب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز:

الف) شرایط صدور گواهینامه:

دارای شرایط و مجوز (UL-Check Pilot) و (UL- Test Pilot) باشد.

دارای حداقل ۱۵۰۰ ساعت پرواز با انواع هواپیماهای فوق سبک و سبک باشد، منوط به اینکه حداقل ۵۰۰ ساعت از آن با وسایل فوق سبک مورد نظر باشد.

Privileges

ب) اختیارات:

انجام کلیه آزمایشات پروازی از خلبانان، اساتید و انواع هواپیماهای فوق سبک.

بند ۷- شرایط صدور گواهینامه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور).

۱-۱ انجام حداقل ۱۵ سورتی پرواز بلند (۴۰ متری) تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه مقدماتی (Beginner) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

۲-۱ انجام حداقل ۵۰ سورتی پرواز بلند تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه متوسطه (Intermediate) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

۳-۱ انجام حداقل ۸۰ سورتی پرواز بلند تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه پیشرفته (Advanced) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

پاراگلایدر:

- ۱-۱ انجام حداقل ۱۰ سورتی پرواز بلند (۴۰ متری) تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه مقدماتی (Beginner) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲-۱ انجام حداقل ۱۰۰ سورتی پرواز بلند تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه متوسطه (Intermediate) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۳-۱ انجام حداقل ۲۵۰ سورتی پرواز بلند تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه پیشرفته (Advanced) توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

پارا موتور:

- ۱- ارائه گواهینامه متوسطه پاراگلایدر (Intermediate) مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲-۱ انجام حداقل ۲۰ ساعت پرواز تحت نظارت مربی پرواز، صدور گواهینامه توسط آموزشگاههای مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

الف) شرایط صدور گواهینامه مربی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور):

- ۱-۱ دارای گواهینامه پرواز پیشرفته (Advanced) با وسایل پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور)
- ۲-۱ انجام حداقل ۱۰۰ ساعت ارائه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک مورد تقاضا بعنوان کمک مربی تحت نظارت آموزشگاههای مورد تایید سازمان.
- ۳-۱ گذراندن دوره آموزش تئوری به مدت ۱۰۰ ساعت در مراکز آموزشی مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز شامل موارد ذیل:
- ۴-۱ اطلاعات عمومی در مورد وسیله پرنده مورد نظر و آشنائی با مقررات هواپیمائی و داشتن مهارت در زبان انگلیسی.
- ۵-۱ کارآیی و برنامه ریزی.
- ۶-۱ کارایی و محدودیتهای پروازی.
- ۷-۱ کارایی و محدودیتهای انسانی.
- ۸-۱ هواشناسی.
- ۹-۱ پرواز فرا منطقه ای x-country.
- ۱۰-۱ دستورالعملهای عملیاتی.
- ۱۱-۱ اصول پرواز.
- ۱۲-۱ ارتباطات رادیویی.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۱-۱۳ دروس تخصصی مربوط به وسیله مورد نظر.

۱-۱۴ کتاب و جزوات مربوط به وسیله مورد نظر.

۱-۱۵ مقررات هوانوردی و آشنایی با آن.

تبصره: متقاضی می بایست در آزمون تئوری که پس از اتمام دوره آموزشی مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و یا توسط منتخب دفتر برگزار می شود. حداقل حائز نمره ۷۵٪ شود.

مهارت پروازی:

متقاضی می بایست توسط مربی منتخب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز (Designee) بر روی نوع وسیله پرنده مورد تقاضای پرواز آزمایشی برابر چک لیستهای مربوطه به اثبات برسد.

صلاحیت پزشکی:

متقاضی می بایست دارای مدیکال در رده Special باشد.

۲- اختیارات: ارائه آموزش پرواز با وسایل پرنده فوق سبک که مهارت پروازی آن بر روی آنها به اثبات رسیده باشد.

ب) شرایط صدور گواهینامه مربی پرواز منتخب (Designee) جهت وسیله پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور)

۱-۱-۱ دارا بودن گواهینامه مربی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور).

۱-۲-۲ حداقل ۲ سال تجربه مربیگری بر روی وسایل پرنده مورد نظر.

۱-۳-۳ حداقل ۳۰۰ ساعت تجربه پروازی.

۱-۴-۴ اخذ تأییدیه حراست

مهارت پروازی:

متقاضی می بایست توسط مربی منتخب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز سازمان بر روی نوع وسیله پرنده مورد تقاضای پرواز آزمایشی برابر چک لیست به اثبات برسد.

انتخاب مربی پرواز منتخب جهت وسایل پرنده فوق سبک (کایت، پاراگلایدر و پاراموتور) از اختیارات دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

اختیارات:

انجام چک پروازی متقاضیان گواهینامه پرواز با وسایل پرنده فوق سبک مربوطه.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ج) شرایط صدور گواهینامه مربی آموزش چتر بازی:

- ۱- گذراندن دوره آموزش تئوری به مدت ۱۲۰ ساعت شامل موارد ذیل در مؤسسات آموزشی مورد تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز:
  - ۱-۲ کارایی و برنامه ریزی.
  - ۱-۳ اطلاعات عمومی در مورد پرش با چتر.
  - ۱-۴ کارایی و محدودیتهای پرش.
  - ۱-۵ کارایی و محدودیتهای انسانی.
  - ۱-۶ هواشناسی.
  - ۱-۷ اصول پرش.
  - ۱-۸ دستورالعملهای عملیاتی.
  - ۱-۹ درس تخصصی.
  - ۱-۱۰ تئوری مانورها.
  - ۱-۱۱ شناخت تجهیزات.
  - ۱-۱۲ مقررات هوانوردی و مهارت در زبان انگلیسی.
  - ۱-۱۳ تعمیرات و بسته بندی.

د) تجربه پروازی

دارای حداقل ۳۰۰ پرش با چترهای سقوط آزاد

ه) مهارت پرش:

متقاضی می بایست طی پرش آزمایشی و برابر چک لیستهای مورد تأیید مربی منتخب پرش دفتر مهندسی و قابلیت پرواز سازمان قرار گیرد.

صلاحیت پزشکی:

متقاضی می بایست طی انجام معاینات پزشکی (کلاس Special) سازمان به اثبات برسد.

اختیارات: آموزش پرش هنرجویان چتر بازی تحت نظارت مؤسسات مجاز.

و) شرایط صدور گواهینامه مربی منتخب آموزش چتر بازی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز: Designee

- ۱- دارای گواهینامه مربی آموزش چتر بازی مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- ۲- فعالیت آموزش چتر بازی به مدت حداقل ۲ سال.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۳- انجام حداقل ۵۰۰ پرش چتر بازی سقوط آزاد.

۴- انتخاب مربی آموزش چتر بازی منتخب با دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

اختیارات :

مجاز به چک هنرجویان و مربیان آموزش چتر بازی نیز می باشد.

تبصره: مؤسسات آموزش مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجاز به صدور گواهینامه برای هنرجویان خود میباشند.

ح) شرایط اخذ گواهینامه مربیگری ساخت و پرواز هواپیماهای مدل و رادیو کنترل :

(۱-۱) دارندگان گواهینامه های مدل از مراکز آموزش مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و یا خارج از کشور.

(۲-۱) توانایی ساخت و پرواز هواپیماهای مدل و رادیو کنترل به تأیید کارشناسان دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

(۳-۱) گذراندن دوره آموزش مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز در مراکز آموزش مورد تأیید شامل موارد ذیل :

(۴-۱) مقررات هواپیمائی

(۵-۱) زبان انگلیسی

(۶-۱) آیرودینامیک .

(۷-۱) کارایی .

(۸-۱) آلات دقیق.

(۹-۱) هواشناسی .

(۱۰-۱) مقررات هوانوردی.

(۱۱-۱) نقشه های هوایی.

(۱۲-۱) کامپیوتر پروازی.

(۱۳-۱) تجهیزات پروازی.

(۱۴-۱) سیستم های وسیله پرنده.

(۱۵-۱) کتب و جزوات مربوط به وسایل پرنده.

(۱۶-۱) فرودگاهها - فضاهای پروازی.

(۱۷-۱) موتور.

(۱۸-۱) تجهیزات شخصی.

(۱۹-۱) دروس تخصصی ویژه در موارد کسب مهارت های .

(۲۰-۱) موفقیت در آزمون تئوری توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز یا منتخب آن با معرفی آموزشگاههای مربوطه در

صورت نیاز.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۱-۲۱) اخذ مدیکال پزشکی در رده Special.

۱-۲۲) اخذ (Grade) از نماینده منتخب (Designee).

۱-۲۳) ارائه گزارش پرواز از مؤسسه معتبر.

اختیارات: دارندگان این گواهینامه مجاز به آموزش پرواز و ساخت هواپیماهای مدل تحت کنترل مؤسسات آموزشی میباشند.
تبصره: انجام پرواز با انواع هواپیماهای مدل از قبیل هواپیماهای مدل موتور جت یا بالگرد منوط به دریافت تاییدیه از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

ماده ۶۵- شرایط صدور گواهینامه متخصصین فنی تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک

۱- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه ترجیحاً فنی و ریاضی

۲- گذراندن دوره زبان تخصصی هواپیمائی بمدت ۲۰ ساعت

۳- گذراندن دوره عمومی هواپیمائی بمدت ۴۰ ساعت

این دور شامل:

الف- دروس پایه آشنائی با موتور پیستونی هواپیما ۱۰ ساعت

ب- دروس پایه آشنائی با آیرودینامیک هواپیما ۱۰ ساعت

ج- دروس پایه آشنائی با نشانه های پروازی ۵ ساعت

د- دروس پایه آشنائی با ساختمان هواپیما ۱۰ ساعت

ه- دروس پایه آشنائی با اویونیک هواپیما ۵ ساعت

۴- گذراندن دوره آشنایی وسیله پرنده فوق سبک براساس کتاب سرویس نگهداری کارخانه سازنده بصورت

تئوری و عملی در مراکز مجاز و مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

۵- گذراندن حداقل ۶ ماه دوره OJT تحت نظارت مراکز تعمیر و نگهداری مجاز.

تبصره ۱: دارندگان مدرک E&E ، A&P و گواهی پایان دوره دو ساله یا فشرده E&E ، A&P فقط لازم است بند ۴ این ماده را بگذارند.

تبصره ۲: صدور تأییدیه جهت اجازه نامه صلاحیت پرواز سالیانه وسایل پرنده فوق سبک توسط افراد متخصص فنی دارای حداقل ۳ سال سابقه کار بر روی وسایل پرنده فوق سبک انجام می گیرد و متعاقباً اجازه نامه صلاحیت پروازی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز پس از ارزیابی صادر می شود.

اختیارات: دارندگان این گواهینامه مجاز خواهد بود بازرسی های دوره ای و تعمیرات لازم را بر روی وسایل پرنده فوق سبک انجام دهد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۶۶- شرایط صدور گواهینامه فنی شخصی تعمیر و نگهداری وسایل پرنده فوق سبک

۱- داشتن گواهینامه خلبانی وسیله پرنده فوق

۲- گذراندن دوره آشنائی فنی وسیله پرنده فوق سبک (منظور وسیله پرنده فوق سبکی که گواهینامه خلبانی آنرا داشته باشد) براساس کتاب سرویس نگهداری کارخانه سازنده بصورت تئوری و عملی در مراکز مجاز و یا کارخانه سازنده.
اختیارات: دارنده این گواهینامه مجاز خواهد فقط بازرسیهای دوره ای را تحت نظارت افراد فنی مجاز بر روی وسیله پرنده فوق سبک که در شخصاً خلبان آن می باشد انجام دهد و می تواند شخصاً دفترچه ثبت پرواز روزانه هواپیما را امضاء نماید.

ماده ۶۷- شرایط صدور گواهینامه متخصصین فنی ساخت مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک

۱- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه ترجیحاً فنی و ریاضی

۲- گذراندن دوره زبان تخصصی هواپیمائی بمدت ۲۰ ساعت

۳- گذراندن دوره عمومی هواپیمائی بمدت ۴۰ ساعت

این دور شامل:

الف- دروس پایه آشنائی با موتور پیستونی هواپیما ۱۰ ساعت

ب- دروس پایه آشنائی با آیرودینامیک هواپیما ۱۰ ساعت

ج- دروس پایه آشنائی با نشانه های پروازی ۵ ساعت

د- دروس پایه آشنائی با ساختمان هواپیما ۱۰ ساعت

ه- دروس پایه آشنائی با اویونیک هواپیما ۵ ساعت

۴- گذراندن دوره ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک براساس دستورالعملهای طرح و سازنده بصورت

تئوری و عملی در مراکز مجاز و مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و یا کارخانه سازنده هواپیما.

تبصره ۱: دارندگان مدرک E&E ، A&P و گواهی پایان دوره دو ساله یا فشرده E&E ، A&P فقط لازم است بند ۴ این ماده را بگذارند.

اختیارات: دارنده این گواهینامه مجاز خواهد بود در مراکز مجاز ساخت و مونتاژ وسایل پرنده فوق سبک به عنوان نفر متخصص فنی فعالیت نماید.

تبصره ۲: ترخیص وسیله پرنده فوق سبک جهت انجام تست پروازی پس از اتمام ساخت یا مونتاژ توسط نفر متخصص فنی ساخت و مونتاژ که حداقل دارای ۳ سال سابقه کار در مراکز مجاز ساخت و مونتاژ وسایل پرنده باشد انجام می گیرد.

بخش ششم

مقررات عمومی

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

ماده ۶۸- مقررات پرواز وسایل پرنده فوق سبک در فضای کشور جمهوری اسلامی ایران

بند ۱- اجرای عملیات پرواز با وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی در فضای کشور جمهوری اسلامی ایران براساس قوانین پرواز VFR و در شرایط VMC و پرواز در هنگام روز با توجه به مندرجات کتب AIP و نوتام‌های صادره و همچنین محدودیت‌هایی که برای اینگونه وسایل پرنده به تصویب ریاست سازمان می‌رسد قابل اجرا خواهد بود.

بند ۲- کلیه وسایل پرنده فوق سبک که قصد انجام پرواز ناوبری داشته باشند الزاماً بایستی مجهز به دستگاه ELT اتوماتیک مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز باشند.

بند ۳- ایجاد هرگونه منطقه یا استریپ یا فرودگاه به منظور انجام پرواز با وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی پس از طرح در دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و تصویب در کمیته دائمی اداره امور فضای کشور مجاز خواهد بود.

بند ۴- اجرای هرگونه پرواز ناوبری با ارائه طرح پرواز Flight Plan (فرم‌های جاری) به واحد مراقبت پرواز مربوطه مجاز خواهد بود.

بند ۵- انجام پرواز با وسایل پرنده فوق سبک روی مناطق (شهرها و روستاها، نقاط پر جمعیت و مسکونی ممنوع) و رعایت مندرجات (AIP Annex 2) و مفاد نوتام‌های صادره الزامی است.

بند ۶- انجام پرواز ناوبری در مسیرهایی که از قبل ممنوع اعلام می‌گردد، یا پرواز از مبدا پروازی فاقد برج مراقبت که ارائه Flight Plan بصورت مستقیم غیر ممکن می‌باشد (از قبیل باندهای خدمات ویژه سمپاشی متعلق به سازمان خدمات ویژه سمپاشی) در صورتی مجاز خواهد بود که قبلاً با واحد مراقبت پرواز منطقه مربوطه هماهنگ گردد. ارائه طرح پرواز الزامی است. بدیهی است در کلیه موارد کسب اجازه قبلی برای استفاده از باند مورد نظر از سازمانهای ذیربط ضروری بوده و مسئولیت آن بر عهده بهره‌بردار یا شرکت و مؤسسه مربوطه و دارنده وسیله پرنده موصوف خواهد بود.

بند ۷- پرواز هواپیماهای فوق سبک در فرودگاههایی که دفتر مهندسی و قابلیت پرواز اعلام می‌نماید ممنوع خواهد بود (از قبیل - فرودگاه امام (ره) مهرآباد- مشهد- شیراز- تبریز- بوشهر و اصفهان).
تبصره: فقط در شرایط اضطراری فرود در این فرودگاهها مجاز خواهد بود که موضوع توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

بند ۸- مسئولیت اطلاع رسانی به خلبانان در خصوص اطلاعاتی هواشناسی و سایر موارد با عملیات مربوطه و خلبان خواهد بود که زیر نظر دفتر مهندسی و قابلیت پرواز فعالیت می‌نمایند.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۹- کلیه وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی در سازمان هواپیمایی کشوری به ثبت می‌رسند و علامت ثبتی دریافت می‌نمایند. بدیهی است وسایل پرنده فوق سبکی که فاقد علامت ثبتی هستند مجوز پرواز نخواهند داشت.

بند ۱۰- وسیله پرنده فوق سبک با علامت ثبت و تابعیت خارجی فقط با اجازه دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد سازمان می‌تواند در فضای جمهوری اسلامی ایران پرواز نماید.

بند ۱۱- درخواست پروازهای داخلی یا بین‌المللی با وسیله پرنده در مسیرهای هوایی باید از طریق مؤسسات آموزشی، تفریحی، ورزشی، گردشگری از فرودگاههای کشور و یا باندهای پروازی که دارای مجوز از سازمان هستند و براساس دستورالعمل‌های مصوب سازمان اقدام و با رعایت مقررات هوانوردی توسط دفتر مهندسی و قابلیت پرواز معاونت استاندارد پرواز صادر شود. شرایط پرواز برون مرزی بصورت موردی صادر خواهد شد.

بند ۱۲- تمامی مؤسسات آموزشی، تفریحی، ورزشی، گردشگری، مؤسسات خدمات خاص هوایی و فرودگاههای دارای پروانه مجاز با تامین امکانات و پیش‌بینی‌های لازم برای موارد اضطراری طبق ضوابط تعیین شده سازمان باید با همکاری سایر نهادهای مربوط در مورد تجسس و نجات وسایل پرنده سانحه دیده اقدام نمایند.

بند ۱۳- دارندگان وسایل پرنده فوق سبک باید وسیله پرنده فوق سبک متعلق به خود را حسب نوع بهره‌برداری از آن حداقل بیمه شخص ثالث و سرنشین نمایند. (طبق مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران و در نظر گرفتن ماههای حرام)

بند ۱۴- مسئولیت رعایت و اجرای ضوابط و دستورالعمل‌های بهره‌برداری از وسیله پرنده و انجام پرواز و جدیت در تامین و برقراری ایمنی پرواز و پیشگیری از سوانح به عهده خلبان می‌باشد.

بند ۱۵- نشست و برخاست وسیله پرنده در محل‌های غیر مجاز مانند جاده‌ها ممنوع است. مگر در موارد اضطراری که باید چگونگی وقوع آن بلافاصله به وسیله خلبان به سازمان یا واحد مراقبت پرواز یا نیروهای انتظامی اطلاع داده شود.

بند ۱۶- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند تمامی ضوابط و مقررات بهره‌برداری از وسایل پرنده فوق سبک مصوب سازمان را در چارچوب قانون هواپیمایی کشوری مندرج در دستورالعمل اجرایی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز به اجرا در آورند. در غیر این صورت با متخلف مطابق با ماده (۱۶) قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸ رفتار خواهد شد.

ماده ۶۹- مقررات ثبت وسایل پرنده فوق سبک

جهت ثبت وسیله پرنده فوق سبک لازم است ، مالک یا متقاضی ثبت یا نماینده قانونی آن (الزاماً می بایست تابعیت ایرانی و ساکن ایران باشد) اصل یا رونوشت تایید شده مدارک مشروحه ذیل را به سازمان ارائه نماید. فرم تکمیل شده مخصوص ثبت وسیله پرنده (فرم درخواست گواهینامه ثبت و تابعیت، فرم گواهینامه ثبت و تابعیت) ۱- ارائه مدارک مالکیت ایرانی وسایل پرنده.
۲- ارائه مدارک ثبت قبلی و ابطال آن در صورت داشتن سابقه ثبت .
۳- رونوشت تایید شده قرارداد خرید یا اجاره ثبت.
۴- گواهینامه معتبر معاینه فنی (در صورت لزوم) توسط شخص حقیقی یا حقوقی نماینده دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.

۵- در صورتیکه متقاضی شخص حقوقی باشد اساسنامه یا مجوز بهره برداری شرکت را ارائه نماید.

بند ۱- سازمان در صورت تکمیل بودن مدارک فوق پس از بررسی و تأیید نسبت به ثبت وسیله پرنده اقدام می نماید. (تکمیل فرم درخواست و پرداخت تعرفه ها رعایت گردد)
تبصره: سازمان موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم مدارک مربوطه نظر خود را در مورد قبول یا رد تقاضای ثبت به متقاضی اعلام نماید.

بند ۲- پس از ثبت وسیله پرنده در دفتر ثبت، گواهی ثبت صادر می گردد. یک نسخه از این گواهی به مالک و یا متقاضی داده شود و نسخه دیگر در پرونده مربوطه در واحد ثبت نگهداری شود.
تبصره: مدارک ذیل جهت صدور گواهی ثبت لازم می باشد:

۱- فرم تکمیل شده مخصوص ثبت وسیله پرنده (فرم درخواست گواهینامه ثبت و تابعیت)

۲- ارائه مالکیت ایرانی وسایل پرنده

۳- ارائه مدارک ثبت قبلی (و ابطال آن) در صورت سابقه ثبت

۴- ارائه مدارک شناسائی مالک

۵- پرداخت هزینه ثبت براساس تعرفه

بند ۳- گواهی ثبت باید دارای مشخصات زیر باشد:

۱- علایم ثبت و تابعیت وسیله پرنده فوق سبک .

۲- شرکت سازنده و طراح .

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

۳- نوع هواپیما .

۶- نام مالک وسیله پرنده فوق سبک و یا متقاضی ثبت .

۷- تاریخ ثبت وسیله پرنده.

۸- نام مالک وسیله پرنده یا متقاضی ثبت حسب مورد .

۹- مشخصات فنی وسایل پرنده که شامل حداکثر وزن مجاز برخاستن ، تعداد سرنشین ، میزان سوخت ، نوع ، کشور سازنده، مشخصات موتور، ظرفیت بار یا مسافر، ظرفیت سوخت یا غیره می باشد.

۱۰- اقامتگاه قانونی مالک وسیله پرنده یا متقاضی ثبت .

۱۱- مالک یا متقاضی ثبت موظف است علائمی را که به وسیله دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تعیین گردیده بر روی وسیله پرنده توسط رنگ یا برچسب مشخص نماید.

۱۲- بدیهی انجام هرگونه فعالیت پروازی منوط به رعایت الزامات صدور اجازه نامه صلاحیت پروازی می باشد.

بند ۴- علامت ثبت بروی وسایل پرنده فوق سبک بصورت ذیل نام گذاری خواهند شد:

۱- ثبت علامت EP که مشخصه تابعیت ایرانی وسیله پرنده می باشد.

۲- کلیه وسایل پرنده فوق سبک بعد از EP- از عدد چهار رقمی ۱۰۰۰ تا ۹۹۹۹ جهت شناسائی استفاده می شود.
(EP- 1000), (EP-1001)... (EP-9999)

۳- وسایل پرنده فوق سبک از قبیل کایت موتور دار- جاپروپلن- کایت- پاراگلایدر- پاراموتور- چترپرش و هواپیمای مدل و با ذکر شماره از طرف دفتر مهندسی و قابلیت پرواز علامت گذاری می گردد.

۴- علامت ثبت - زیر بال چپ و روی بال راست وسایل پرنده فوق سبک بال ثابت و یا روی دم هلی کوپتر فوق سبک درج می گردد.

۵- وسایل پرنده فوق سبک که علامت ثبت ندارند حق پرواز ندارند.

۶- علامت ثبت بر روی وسایل پرنده فوق سبک به جز هلیکوپتر و بال ثابت بسته به نوع وسیله پرنده در محل مناسبی درج می گردد.

بند ۵- در موارد ذیل ثبت وسیله پرنده لغو خواهد شد.

۱- طبق درخواست مالک وسیله پرنده

۲- چنانچه وسیله پرنده ثبت شده در اثر سانحه یا حادثه یا کثرت استعمال و یا به علل دیگر بطور دائم غیر قابل استفاده شود.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

تبصره ۱: در صورت نیاز به تغییر علامت ثبت باید موضوع به اطلاع دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برسد تا در دفتر ثبت و گواهینامه ثبت اصلاح گردد. در هر صورت مالک فعلی یا جدید لازم است تقاضای ابطال علامت ثبت را با درخواست ثبت جدید ارائه نماید.

تبصره ۲: در صورت مفقود شدن گواهینامه ثبت مالک یا نماینده قانونی وی باید مراتب را ظرف مدت چهل و هشت ساعت به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بر وسایل پرنده اعلام کند و اقدام به دریافت گواهینامه ثبت المثنی نماید.

تبصره ۳: دفتر مهندسی و قابلیت پرواز برای مواردی که ضروری می‌داند برای وسیله پرنده گواهینامه ثبت موقت صادر می‌نماید.

ماده ۷۰- مقررات مربوط به بررسی سوانح و حوادث وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی
تعاریف:

- بند ۱-** سانحه هوایی: به معنی یک رویداد مرتبط با عملیات وسیله پرنده فوق سبک در فاصله زمانی پرواز وسیله پرنده (از زمان سوار شدن فرد در وسیله پرنده فوق سبک به قصد پرواز تا هنگام پیاده شدن) می‌باشد بطوری که:
- الف - آن رویداد منجر به مرگ یا جراحت جدی فرد در وسیله پرنده گردد، یا
  - ب- آن رویداد منجر به خسارت یا نقص در بدنه یا عملیات پرواز وسیله پرنده گردیده و به طور عادی نیاز به تعمیر اساسی یا تعویض اجزای آسیب دیده باشد، یا
  - ج - وسیله پرنده از بین رفته یا غیر قابل بهره‌برداری باشد.
- بند ۲-** حادثه هوایی: به معنی یک رویداد مرتبط با عملیات وسیله پرنده فوق سبک به غیر از سانحه هوایی می‌باشد که بر ایمنی پرواز اثر گذاشته و یا می‌تواند تاثیر داشته باشد.
- بند ۳-** بررسی سانحه و یا حادثه: جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، نتیجه‌گیری و تعیین علل و در صورت لزوم توصیه‌های ایمنی را بررسی سانحه یا حادثه گویند.
- بند ۴-** پس از وقوع سانحه یا حادثه برای وسیله پرنده ایرانی و یا سایر وسایل پرنده در سرزمین جمهوری اسلامی ایران، هر یک از خلبان، مربی، مالک، بهره‌بردار) وسیله پرنده موظف هستند سریعاً وقوع سانحه یا حادثه را بوسیله تلفن یا فاکس به سازمان و دفتر مهندسی و قابلیت پرواز، گروه هواپیماهای فوق سبک یا نزدیکترین فرودگاه یا مقامات انتظامی اعلام نمایند و در اولین فرصت ممکن به صورت کتبی گزارش را ارسال دارند و با بهره‌گیری از امکانات حفاظتی و حراستی اجازه جابجایی لاشه هواپیما تا کسب نظریه دفتر مهندسی و قابلیت پرواز داده شده و محافظت لازم بعمل آید.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

تبصره ۵: در شرایط وقوع سوانح و حوادث ناشی از عملیات پروازی وسایل پرنده فوق سبک ، کلیه مسئولیتها و پاسخگوئی منحصرأ به عهده بهره برداران می باشد.

بند ۵- مراکز تعمیراتی موظف هستند ظرف ۲۴ ساعت پس از دیدن وسیله پرنده ای که آثار سانحه یا حادثه در آن وجود دارد مراتب را با ذکر مشخصات وسیله پرنده به سازمان اطلاع دهند.

بند ۶- فرودگاهها موظف هستند در صورت وقوع یا دریافت گزارش حادثه یا سانحه مراتب را سریعأ به سازمان (دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ، گروه وسایل پرنده فوق سبک) گزارش نمایند.

بند ۷- گزارش باید شامل نوع هواپیما، کشور ساخت، علامت ثبت و تابعیت هواپیما، نام مالک و یا بهره بردار (شرکت)، نام خلبان، تاریخ و ساعت وقوع سانحه یا حادثه، موقعیت سانحه یا حادثه و تعداد سرنشین و دیگر اسناد و مدارک مرتبط باشد.

بند ۸- کمیته بررسی سانحه تعیین شده از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز جهت تحقیق و کشف علل وقوع سانحه به منظور پیشگیری از رویدادهای مشابه با حداقل ۲ عضو تشکیل می گردد.

تبصره ۵: در صورت بروز حادثه گزارش آن در اختیار دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار می گیرد و کمیته بررسی سانحه وسایل پرنده فوق سبک دفتر در صورت نیاز آن را مورد بررسی قرار خواهد داد و در صورت اعلام عدم نیاز به بررسی در کمیته، گروه وسایل پرنده فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز اقدامات لازم را انجام خواهد داد.

بند ۹- دفتر مهندسی و قابلیت پرواز موظف می باشد پس از اطلاع از وقوع سانحه بلافاصله اقدام به اعزام کارشناس منتخب به محل وقوع بنماید تا پس از رسیدگی نظریه کارشناسی خود را اعلام دارد.

بند ۱۰- جهت بررسی سانحه یا حادثه در نقاطی که اعزام کارشناس منتخب به آنجا مقدور نباشد ، اعلام نظریه مستدل از سوی حداقل سه نفر از متخصصین که دارای سوابق فنی - عملیاتی در زمینه هوانوردی باشند کافی می باشد.

بند ۱۱- دارنده وسیله پرنده که دچار سانحه منجر به جرح یا فوت می گردد موظف است بلافاصله وسیله پرنده را در محل سانحه با حفظ اصول ایمنی متوقف ساخته و با نصب علائم ایمنی تا انجام تشریفات رسیدگی به سانحه از تغییر وضع وسیله پرنده یا صحنه سانحه خودداری نموده و بلافاصله اقدام به انتقال مجروحان به مراکز درمانی نماید.

تبصره ۵: تصویر برداری از محل سانحه از الزامات می باشد .

بند ۱۲- کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز در سازمان هواپیمایی کشوری مستقر خواهد بود.

بند ۱۳- کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز حداقل مرکب از افراد ذیل می باشد:

۱ - کارشناس منتخب در زمینه عملیات پروازی (یک نفر)

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- ۲- کارشناس منتخب در زمینه تعمیر و نگهداری وسایل پرنده (یک نفر)
- ۳- رئیس گروه واحد وسایل پرنده فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
- بند ۱۴-** وظایف کمیته بررسی سانحه وسایل پرنده فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز عبارتند از:
- الف- بررسی گواهینامه های خلبان، معاینه فنی، مرکز تعمیراتی از نظر صحت و اعتبار.
- ب- بررسی تمامی اطلاعات، اسناد و مدارک و گزارشها.
- ج- بازرسی از لاشه، قطعات وسیله پرنده و محل وقوع سانحه.
- د- تدوین گزارش نهایی سانحه و ارائه آن.
- ه- ارائه توصیه های ایمنی در مورد پیشگیری از سوانح مشابه
- و- اظهار نظر در مورد گزارش حوادث ارجاعی به گروه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز.
- بند ۱۵-** در صورتی که وسیله پرنده ایرانی نباشد، کمیته بررسی سانحه وسایل پرنده فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز موظف است موضوع را به کشور ثبت وسیله پرنده اطلاع دهد.
- بند ۱۶-** کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز موظف است از تاریخ وقوع سانحه حداکثر به مدت ۲ ماه سانحه را بررسی و گزارش نهایی به مراجع ذیربط را ارایه نماید.
- بند ۱۷-** کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز میتواند در صورت نیاز در محل وقوع سانحه حاضر در مورد وضعیت سانحه از خلبان، اشخاص محلی یا شاهدان سانحه تحقیقات میدانی به عمل آورند.
- بند ۱۸-** کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می تواند برای بررسی سانحه از یک یا چند مامور تحقیق (گروه تحقیق) استفاده نماید.
- بند ۱۹-** وظایف مامور یا گروه تحقیق عبارتند از:
- الف - دعوت از افراد به عنوان شاهد
- ب - جمع آوری اظهارات افراد به عنوان مدرک
- ج - جمع آوری اطلاعات، اسناد و مدارک
- د - استفاده از اجزا یا محتویات وسیله پرنده
- ه - بازدید از مکان وقوع سانحه و ثبت مشاهدات.
- بند ۲۰-** گزارش نهایی باید شامل اطلاعات سانحه، نتیجه گیری و توصیه های ایمنی باشد.
- بند ۲۱-** گزارش یا اسناد و مدارک بدون تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قابل انتشار نیست. گزارش بررسی سانحه در صورت نیاز در اختیار مراجع ذیربط قرار می گیرد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۲۲- فرودگاهها و سایر مراجع ذیربط موظفند تمامی اطلاعات مربوط به مکالمات رادیویی خلبان با واحد مراقبت پرواز، گزارش وضعیت هوا و غیره را در اختیار کمیته بررسی سانحه فوق سبک دفتر مهندسی و قابلیت پرواز قرار دهند.

بند ۲۳- دارنده وسیله پرنده باید کلیه مدارک مربوط به هواپیمای سانحه دیده را که در هواپیما موجود است حفظ و نگهداری نماید.

تبصره: در صورتی که عدم تغییر محل وسیله پرنده موجبات ایجاد مزاحمت را فراهم می نماید باید وسیله پرنده را تا اندازه ای که رفع مزاحمت می نماید پس از عکس برداری تغییر محل داد.

بند ۲۴- چنانچه وسیله پرنده سانحه دیده و متعلقات آن در منطقه ممنوعه قرار گرفته باشد به منظور دسترسی به آنها و شواهد سانحه با نظر سازمان و هماهنگی نیروی انتظامی در صورت لزوم توسط بهره بردار، آنها را به محلی خارج از آن منطقه انتقال دهند.

ماده ۷۱- مقررات عمومی :

بند ۱- کلیه امور مربوط به فعالیت وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی مطابق مندرجات مصوب در دستورالعمل های اجرایی - کنترل - بازرسی - مراقبت و نظارت بر فعالیت وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی صورت خواهد پذیرفت.

بند ۲- صدور موافقت های اولیه برای داوطلبان و متقاضیان تأسیس مؤسسات در زمینه فعالیت با وسایل پرنده فوق سبک، در مسئولیت و موافقت دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می باشد.

بند ۳- صدور تأییدیه های فنی و عملیاتی، در صورت احراز شرایط عمومی متقاضیان برابر مندرجات دستورالعمل اجرایی از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز پس از آمادگی متقاضی ظرف مدت ۲۰ روز صورت خواهد پذیرفت.

بند ۴- کلیه مؤسسات پس از دریافت پروانه بهره برداری (لوح) پس از تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز که با امضاء معاونت استاندارد پرواز صادر می گردد می توانند با رعایت مقررات مندرج در این دستورالعمل فعالیت نمایند.

بند ۵- چنانچه مالک وسیله پرنده اشخاص حقوقی باشند، مدیر مربوط مکلف است ظرف چهل هشت ساعت از تاریخ درج آگهی در روزنامه مراتب را به طور کتبی به اطلاع سازمان برساند.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- بند ۶-** در صورت فوت یا محجور شدن مالک وسیله پرنده بر حسب مورد یکی از وراث یا نماینده قانونی وراث یا قیم قانونی مکلف است ظرف مدت ده روز از تاریخ فوت یا حجر موضوع را به اطلاع سازمان برساند.
- بند ۷-** در صورتیکه وسیله پرنده مفقود یا به سرقت رود و یا به هر علت دیگر مورد تصرف غیر قانونی قرار گیرد، مالک یا نماینده قانونی وی باید بلافاصله مراتب را به سازمان اعلام نمایند.
- بند ۸-** هر کس بخواهد با هر نوع وسیله پرنده فوق سبک پرواز نماید باید گواهینامه پرواز معتبر و متناسب با فعالیت را از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز دریافت دارد.
- بند ۹-** کارشناس منتخب می تواند برای متقاضیان گواهی صادر و دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بر مبنای ارائه گواهی از سوی این کارشناسان مبنی بر گذراندن دوره آموزشی علمی و عملی گواهینامه صادر نماید.
- بند ۱۰-** دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می تواند در صورت نیاز از متقاضی آزمایش مجدد به عمل آورد.
- بند ۱۱-** دارنده وسیله پرنده ای که مطابق نظر کارشناس منتخب دارای عیب و نقص تشخیص داده شد، فقط می تواند وسیله پرنده را تا تاریخی که در برگ اجازه نامه صادره توسط مؤسسه مشخص شده به تعمیرگاه یا توقفگاه منتقل سازد و هر گونه استفاده دیگر از وسیله پرنده ممنوع می باشد.
- بند ۱۲-** کارشناس منتخب مکلف است یک نسخه از گواهینامه معاینه فنی یا اجازه نامه را به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز ارسال تا نسبت به صدور یا عدم صدور گواهینامه معاینه فنی از سوی سازمان تصمیم گیری گردد. بدیهی است تا صدور گواهینامه معاینه فنی از سوی سازمان پرواز با وسیله پرنده ممنوع خواهد بود.
- بند ۱۳-** دارندگان وسیله پرنده صرفاً باید وسیله پرنده را که لوازم و تجهیزات آن منطبق با مندرجات اسناد کارخانه سازنده آن و یا مقررات سازمان را دارا می باشد به پرواز در آورند، در غیر این صورت مسئول سوانح و حوادث احتمالی خواهند بود.
- بند ۱۴-** کلیه مؤسسات آموزشی، تفریحی، ورزشی، گردشگری هوایی و مؤسسات خدمات خاص هوایی و اشخاص حقیقی مالک وسیله پرنده می توانند به منظور انجام پرواز با رعایت مقررات دستورالعمل اجرایی پرواز با وسایل پرنده فوق سبک از وسیله پرنده بهره برداری نمایند.
- بند ۱۵-** شرکت های طراحی و ساخت و مونتاژ وسایل پرنده پس از دریافت پروانه از وزارت صنایع و معادن و سازمان می توانند مطابق الزامات کارخانه سازنده و یا تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز نسبت به طراحی، ساخت و مونتاژ این نوع وسایل پرنده با رعایت مقررات مندرج در دستورالعمل اجرایی وسایل پرنده فوق سبک اقدام نمایند.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۱۶- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به فعالیتهای موضوع این دستورالعمل می نمایند موظفند حسب مورد مجوزهای لازم را مطابق مواد این دستورالعمل از سازمان اخذ نمایند در غیر این صورت نیروی انتظامی با معرفی سازمان از فعالیت آنان ممانعت به عمل آورده و متخلفان را به محاکم دادگستری معرفی می نماید.

بند ۱۷- صدور مجوز تأسیس و انجام فعالیت منوط به موافقت شورای تأمین استان محل فعالیت مؤسسه می باشد.

بند ۱۸- هر وسیله پرنده که در فضای جمهوری اسلامی ایران پرواز می نماید باید در دفتر ثبت سازمان ثبت شده و تابعیت ایران دریافت دارد.

بند ۱۹- پرواز با وسیله پرنده ائیکه گواهینامه معاینه فنی و گواهینامه صلاحیت پروازی نداشته باشد ممنوع است.

بند ۲۰- دارندگان وسیله پرنده مکلف هستند وسیله پرنده خود را در اختیار کارشناس مجاز و یا مؤسسات کارشناسی مجاز قرار دهند تا پس از احراز شرایط لازم، تأییدیه جهت صدور گواهینامه صلاحیت پروازی صادر گردد.

بند ۲۱- سازمان برای صدور گواهینامه معاینه فنی می تواند در صورت نیاز وسیله پرنده را مورد معاینه فنی مجدد قرار دهد.

بند ۲۲- دارنده وسیله پرنده موظف است در صورت بروز نقص فنی در زمان اعتبار گواهینامه معاینه فنی برای رفع نقص اقدام نماید.

بند ۲۳- معاینه فنی توسط کارشناس یا مؤسسات مجاز کارشناسی صورت می پذیرد.

بند ۲۴- مراکز تعمیراتی وسایل پرنده موظف هستند ظرف بیست و چهار ساعت پس از دیدن وسیله پرنده ای که آثار سانحه در آن وجود دارد مراتب را با ذکر مشخصات وسیله پرنده به سازمان اطلاع دهند.

بند ۲۵- مسئولیت فراگیری آموزش علمی و مهارت فنی پرواز و آزمایش نهایی به عهده مؤسسه آموزشی مجاز خواهد بود.

بند ۲۶- دارنده گواهینامه موظف است یک ماه پیش از پایان اعتبار گواهینامه، مدارک لازم را جهت تمدید یا تعویض گواهینامه به سازمان تسلیم نماید.

بند ۲۷- سازمان مجاز است گواهینامه های پروازی غیر معتبر را با ارائه رسید از دارنده آن اخذ نماید تا دارنده گواهینامه پس از ارائه مدارک لازم نسبت به تمدید یا تعویض گواهینامه اقدام نماید.

بند ۲۸- در صورتی که گواهینامه مفقود شود و یا از بین برود دارنده آن می تواند تقاضای صدور المثنی نماید. سازمان با دریافت مدارک لازم نسبت به صدور گواهینامه پرواز المثنی اقدام می نماید.

بند ۲۹- دارندگان گواهینامه های خارجی با اطلاع و تایید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و سیر مراحل اداری لازم و ارزیابی های کارشناس دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بشرط عدم تعارض با مقررات داخلی می توانند تا شش ماه پس از ورود به ایران با گواهینامه خود فعالیت نمایند و در صورت تمایل به ادامه پرواز باید متقاضی پس از سپری شدن مدت مذکور با مراجعه به سازمان، گواهینامه خود را تبدیل به گواهینامه ایرانی نماید.

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۳۰- مسئولیت برنامه ریزی جهت سرویس و تعمیر و نگهداری مطابق رهنمودهای کیفیت فنی و نظارت و مراقبت لازم در جهت حفظ ایمنی و تداوم پرواز ایمنی وسیله پرنده با مالک آن است و خلبان باید پس از اطمینان از سلامتی کامل وسیله پرنده با آن پرواز نماید.

بند ۳۱- رعایت ضوابط و دستورالعمل های عملیاتی و انجام پرواز براساس مندرجات Flight manual مربوطه و جدیت در تامین و برقراری ایمنی پروازها، و پیشگیری از بروز حوادث و سوانح به عهده خلبان می باشد.

بند ۳۲- حداقل سن برای دریافت گواهینامه پروازی ۱۸ سال خواهد بود.

بند ۳۳- صلاحیت پزشکی کلاس II برای صدور گواهینامه های معلم خلبانان و آن دسته از متقاضیانی که گواهینامه حمل همراه تفریحی با هدف کسب درآمد دریافت می نمایند الزامی است.

بند ۳۴- صلاحیت پزشکی کلاس II برای صدور گواهینامه های پرواز با کایت- پاراگلایدر- پاراموتور و چترهای دو نفره برای متقاضیان با هدف کسب درآمد الزامی است.

بند ۳۵- هرگاه دارنده گواهینامه پرواز یکی از شرایط جسمانی و سلامت را از دست بدهد حق انجام پرواز را ندارد و باید موضوع را به اطلاع سازمان برساند، در صورتی که دارنده گواهینامه شرایط لازم سلامت جسمانی را از دست بدهد، گواهینامه پرواز توسط سازمان اخذ و ابطال می گردد.

بند ۳۶- حفظ ایمنی پرواز، وجود کمک های اولیه، پیش بینی های لازم امنیتی حسب مورد در هنگام بروز سوانح و حوادث جزء وظایف بهره برداران - خلبانان و مربیان خواهد بود.

بند ۳۷- انجام پرواز با افراد بیمار - زنان باردار یا کسانی که به نوعی ممنوعیت پروازی دارند و از نظر پزشکی پرواز برای ایشان مضر خواهد بود ممنوع و خلبان مسئول خواهد بود.

بند ۳۸- پرواز در هنگام مصرف داروهای خواب آور برای خلبانان و مربیان پرواز و هنرجویان ممنوع می باشد.

بند ۳۹- بروز هرگونه حوادث، سوانح احتمالی در هر مکان و به هر دلیل سریعاً توسط خلبانان، مربیان یا مالکین و مسئول تعمیر و نگهداری هواپیما به دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و یا نزدیکترین واحد مراقبت پرواز و یا مقامات انتظامی اطلاع داده شود.

بند ۴۰- کلیه وسایل پرنده که جهت آموزشی- تفریحی- شخصی مورد بهره برداری قرار می گیرد باید نوع بهره برداری در بیمه نامه هواپیما ذکر گردد.

بند ۴۱- دفتر مهندسی و قابلیت پرواز می تواند با همکاری و مشارکت مؤسسات آموزشی و تفریحی و اعضا برای اجرای نمایشگاهها و نمایش های هوایی و اجرا و شرکت در مسابقات ورزشی داخلی و خارجی و با همکاری ایشان به فعالیت بپردازد. (رعایت شرایط Air Show الزامی است).

سازمان هواپیمایی کشوری

معاونت استاندارد پرواز

دفتر مهندسی و قابلیت پرواز

دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۴۲- مالکان هواپیماهای فوق سبک که دارای اجازه نامه پرواز حمل همراه تفریحی می باشند در صورتی می توانند با هواپیمای فوق سبک متعلق به خود حمل همراه تفریحی (جهت انتفاع) نمایند که قبلاً مجوز آنرا از سازمان دریافت نموده باشند یا تحت نظارت آموزشگاههای دارای مجوز فعالیت نمایند.

بند ۴۳- دفتر مهندسی و قابلیت پرواز در هر زمان و مکان می تواند از چگونگی انجام هرگونه فعالیت فنی - عملیاتی بهره برداران از وسایل پرنده فوق سبک بازدید و گزارشات لازم را تهیه نمایند.

بند ۴۴- در صورتی که هواپیماهای فوق سبک به دلایل فنی یا شرایط جغرافیایی و آب و هوا و از این قبیل در مکانی که فرود آمده و زمین گیر گردیده، نقل و انتقال آن از طریق زمینی با هماهنگی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز بلامانع است.

بند ۴۵- کلیه خلبانان، استاد خلبانان قبل از پرواز می بایست از وضعیت آب و هوای منطقه پرواز و مسیرهای ناوبری و مقاصد خود آگاه و اطلاعات لازم را از هواشناسی دریافت کرده باشند.

بند ۴۶- نظریه برای صدور اجازه نامه صلاحیت پرواز برای هواپیماها و خلبانان و مربیان پرواز در وظیفه designee مورد تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و با انجام آزمایشات مربوطه، میسر خواهد بود.

بند ۴۷- کلیه هنرجویان و خلبانان و معلم خلبانانی که تحت نظارت موسسات آموزشی پرواز می نمایند. مسئولیت ایشان به عهده موسسه یا آموزشگاه می باشد.

بند ۴۸- کلیه آموزشگاهها می توانند برای هنرجویان خلبانی خود گواهینامه داخلی صادر نمایند و مادامی که تحت نظارت ایشان پرواز می نمایند، مسئولیت ایشان به عهده آموزشگاه می باشد.

بند ۴۹- کلیه آموزشگاهها و مؤسسات آموزشی باید برای کلیه هنرجویان و خلبانان خود پرونده آموزشی داشته باشند.

بند ۵۰- انجام هرگونه نمایش هوایی، مسابقه، استفاده از وسایل پرنده در راستای تبلیغات و نمایش و عملیات آکروباتیک ممنوع و صرفاً با هماهنگی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و واحد مراقبت پرواز مربوطه میسر خواهد بود.

بند ۵۱- کلیه خلبانان به هنگام پرواز باید مجوز پرواز یا گواهینامه مربوط به خود و بیمه نامه های معتبر را به همراه داشته باشند تا عنداللزوم به مراجع نظارتی کشور - مسئولین فرودگاهها ارائه دهند.

بند ۵۲- تعمیر و نگهداری هر وسیله پرنده فوق سبک زیر نظر افرادی انجام خواهد گرفت که از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز مجوز دریافت نموده و مورد تأیید قرار گرفته اند. ضمناً ساعات پرواز، انجام تعمیرات و تعویض قطعات و کلیه حوادث در دفترچه هواپیما (Log Book) ثبت می گردد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

- بند ۵۳-** آموزش پرواز توسط آموزشگاهها و یا معلمین پرواز بر اساس Syllabus و مطابق Training Procedure Manual که به تصویب دفتر مهندسی و قابلیت پرواز رسیده است انجام می گردد.
- بند ۵۴-** کلیه آموزشگاهها باید دارای دستورالعملهای مربوط به اداره آموزشگاهها (Specific Operation Provision) و دستورالعملهای آموزشی Training Procedure Manual باشند.
- بند ۵۵-** پرتاب هرگونه شیئی، عملیات پرش چتر باز، کشیدن پارچه تبلیغاتی و سمپاشی و از این قبیل ممنوع و در صورت نیاز با اطلاع دفتر مهندسی و قابلیت پرواز و کسب مجوز از دفتر مهندسی و قابلیت پرواز میسر و مجاز خواهد بود.
- بند ۵۶-** ورود هرگونه وسیله پرنده فوق سبک غیر نظامی با تأیید دفتر مهندسی و قابلیت پرواز میسر خواهد بود.
- بند ۵۷-** نقل و انتقال- اجاره- عرضه- فروش- طراحی- ساخت- مونتاژ و هرگونه تغییرات در رنگ و تجهیزات اصلی (موتور بدنه) با اطلاع و مجوز دفتر مهندسی و قابلیت پرواز منوط به انجام تشریفات ثبت و بررسی قرارداد میسر و مجاز خواهد بود.
- بند ۵۸-** سازندگان و فروشندگان وسیله پرنده فوق سبک موظف هستند به منظور عرضه و انتقال و آزمایش وسیله پرنده از سازمان گواهینامه ثبت موقت دریافت دارند. (مطابق شرایط صدور گواهینامه ثبت)
- بند ۵۹-** اشخاص حقیقی مالک وسیله پرنده باید در مجتمع های تفریحی، آموزشی، گردشگری هوایی و در باندها و فرودگاههای مجاز و زیر نظر مؤسسات مجاز اقدام به پرواز نمایند.
- بند ۶۰-** درخواست پروازهای داخلی یا بین المللی با وسیله پرنده فوق سبک در مسیرهای هوایی باید از طریق مؤسسات دارای مجوز در فرودگاههای کشور و باندهای پرواز که دارای مجوز از سازمان هستند (برابر مندرجات در این دستورالعمل) و با رعایت مقررات هوانوردی صادر می گردد و بهره بردار موظف است جهت پرواز در مسیرهای یادشده از خصوصیات فنی و عملیاتی لازم برخوردار باشد.
- بند ۶۱-** در صورتیکه وسیله پرنده از سوی مراجع صالح توقیف، ضبط و یا مصادره شود باید مراتب ظرف مدت پانزده روز از سوی مراجع ذیصلاح به سازمان اعلام شود.
- بند ۶۲-** دارنده وسیله پرنده موظف است در صورت بروز نقص فنی در زمان اعتبار گواهینامه معاینه فنی برای رفع نقص اقدام نماید.
- بند ۶۳-** دارنده وسیله پرنده ای که مطابق نظریه کارشناسان گواهینامه دار دارای عیب و نقص تشخیص داده شده فقط می تواند وسیله پرنده را تا تاریخی که در برگ اجازه نامه صادره توسط موسسه مشخص شده به تعمیرگاه یا توقفگاه منتقل سازد و هرگونه استفاده از وسیله پرنده تا رفع عیب ممنوع می باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بند ۶۴- کلیه مؤسسات مجاز به صدور گواهینامه فنی ، اجازه نامه های خود را در فرم های مخصوص که از سوی دفتر مهندسی و قابلیت پرواز تعیین و چاپ می گردد صادر می نمایند.

بند ۶۵- هزینه های کارشناسی، ثبت و صدور هرگونه مجوزهای فنی و عملیاتی و بررسی اسناد و تأیید آنها مطابق تعرفه های تعیین شده از سوی بهره برداران پرداخت می گردد.

بند ۶۶- چون احتمال دارد هواپیما در حین آزمایش پرواز، جهت صدور اولین اجازه نامه دچار خسارت و سانحه گردد، لذا مالک هواپیما می تواند هواپیما را به لحاظ خسارات جزئی یا بدنه کامل فقط برای انجام آزمایش پروازی بیمه نماید. بدیهی است خلبان آزمایشگر در این رابطه هیچگونه مسئولیتی نخواهد داشت.

بند ۶۷- پرداخت هزینه های خدمات فرودگاهی مطابق تعرفه های مصوب شرکت فرودگاههای کشور توسط بهره بردار به حسابهای مربوطه واریز خواهد گردید.

بند ۶۸- دفتر مهندسی و قابلیت پرواز براساس تغییرات ضوابط و مقررات بین المللی مرتبط با وسایل پرنده فوق سبک و همچنین شرایط داخل کشور می تواند نسبت به مقررات و ضوابط مندرج در این دستورالعمل تغییرات لازم را داده و پس از تصویب در دستورالعمل درج نماید.

بند ۶۹- هرگونه ثبت جهت نقل و انتقال وسایل پرنده فوق سبک در دفتر مهندسی و قابلیت پرواز صورت میگیرد.

بند ۷۰- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند تمامی ضوابط و مقررات بهره برداری از وسایل پرنده فوق سبک که توسط سازمان مصوب شده است در چارچوب این دستورالعمل به اجرا درآورد.

سازمان هواپیمایی کشوری
معاونت استاندارد پرواز
دفتر مهندسی و قابلیت پرواز
دستورالعمل اجرایی انجام فعالیت های وسایل پرنده فوق سبک غیر نظامی

بخش هفتم

فرم ها و نمونه گواهینامه ها